LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
VĮ VALSTYBINIS MIŠKOTVARKOS INSTITUTAS

VĮ TAURAGĖS MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SUDEDAMOJI DALIS

REKREACINIO SUTVARKYMO PROJEKTAS

KAUNAS, 2015

Pramonės pr. 11a, 51327 Kaunas
Telefonai: (8-37) 49 02 54, 49 02 35
Faksas: 49 02 33

VĮ TAURAGĖS MIŠKŲ URĖDIJA
VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ
REKREACINIO SUTVARKYMO
P R O J E K T A S

Direktorius Alfredas Galaunė

Kraštotvarkos skyriaus vedėja Viliūnė Naureckaitė

VĮ "Valstybinis miškotvarkos institutas"
2015

TURINYS

ĮVADAS	5
1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI	7
2. DARBO AKTUALUMAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	10
3. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ	12
3.1. Rekreacinės teritorijos miškuose	12
3.2. Kultūros ir gamtos vertybių sąvadas ir analizė.	12
3.3. Miškų rekreacinis potencialas	21
3.4. Turistinės trasos ir maršrutai	23
3.5. Esami rekreaciniai objektai	25
4. SOCIALINĖS FUNKCIJOS STIPRINIMAS	36
4.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas	36
4.2. Poilsio organizavimo sprendiniai	38
4.3. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	45
4.4. Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas	53
4.5. Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas	53
Literatūros sąrašas	54
PRIEDAI	55
1 priedas. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	57
2 priedas. Kultūros paveldo objektų teritorijos	71
3 priedas. Rekreacinės infrastruktūros išdėstymas	86

Įvadas

Lietuvos Respublikos Bendrajame plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus. Šiems tikslams, šalia kitų, priskiriami:

- daugiatikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas;
- miškų rekreacinio potencialo didinimas.

Bendrajame plane išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės ir kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos turizmo plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane pagal arealų patrauklumo kategorijas Tauragės rajonas priskiriamas gana mažo potencialo lokalinės svarbos rekreacijos rajonams, kuriuose skatintina pažintinė ir verslinė rekreacija.

Pagal Tauragės rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą, rajone išskirti 3 rekreacinių išteklių arealai. Jų ribas didžiausia dalimi koreguoja gamtinės aplinkos įvairovė ir raiškumas, bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Skirtingas įvairių veiksnių raiškos pobūdis ir stiprumas teritorijoje, sąlygoja nevienodą rekreacinių arealų patrauklumą (potencialą). Išskirti rekreaciniai arealai atitinka dvi plėtros potencialo kategorijas: gana mažo ir mažo potencialo rekreaciniai arealai, kurie atitinkamai sudaro regioninės ir lokalios svarbos rekreacinių sistemų dalis:

- **Tauragės – Žygaičių – Pagramančio – Gaurės** gana mažo potencialo rekreacinis arealas;

- **Sartininkų – Aukštvilkių ir Skaudvilės – Batakių** mažo potencialo rekreaciniai arealai.

Rekreacijos plėtros teritorinėje sistemoje svarbią vietą užima rekreacijos aptarnavimo centrai. Tauragės rajono teritorijoje rekreacijos aptarnavimo centrai diferencijuojami pagal reikšmę (regioninės ir vietinės svarbos). Regioninės svarbos centras yra vienas - Tauragė. Lokalių rekreacijos aptarnavimo centrų sistemą sudaro visa eilė Tauragės rajono gyvenamųjų vietovių: Pagramantis, Skaudvilė, Gaurė, Visbarai, Dauglaukis, Eičiai, Lauksargiai. Pagal perspektyvinę rekreacijos aptarnavimo centrų specializaciją Tauragės rajono teritorijoje gyvenamosios vietovės diferencijuojamos į:

- bendrojo turizmo - teikiamos bendrosios specialių papildomų tikslų nekeliančias paslaugas (maitinimas, apgyvendinimas);
- pažintinio turizmo – teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras (maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtinę ir kultūrinę aplinką, ekskursijų organizavimas);

- poilsinio turizmo (poilsio gamtoje) – teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuoto paslaugos (maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma).

Dauguma Tauragės rajone numatytų vystyti rekreacinio aptarnavimo centrų yra polifunkcinio pobūdžio, t.y. jungia 2 – 3 rekreacinės specializacijos kryptis.

Į regiono rekreacijos ir turizmo struktūros karkasą neabejotinai įsijungia ir Tauragės miškų urėdijos miškai su urėdijos teritorine rekreacine sistema, kurią sudaro esamų ir būsimų stovyklaviečių, apžvalgos aikštelių ir trumpalaikių poilsio vietų, pažintinių, mokomųjų, rekreacinių pėsčiųjų ir dviratininkų takų bei trasų visuma.

Ypatingas valstybės dėmesys skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį krašto pažinimo aspektus, plėtrai šalyje, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį tiek ugdant gimtojo krašto sampratą bei meilę šalies viduje, tiek reprezentuojant Lietuvą tarptautiniu mastu. Bendrasis prioritetas šalies rekreacinės sistemos raidoje teiktinas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje, plėtrai. Pažintinio turizmo sistema numatyta plėtoti turint tikslą atskleisti visų gamtinių bei kultūrinių Lietuvos regionų savitumus. Turi būti tvarkomi ir rodomi pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai, reiškiniai:

- Lietuvos valstybingumo istorijos, kovos už savarankiškos valstybės išsaugojimą bei atkūrimą etapai, vietovės, paminklai ir kt.;
- būdingi ir unikalūs gamtiniai bei kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai;
- saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos bei tvarkymo būdai.

Atsižvelgiant į Nacionalinės turizmo plėtros programos nuostatas, Bendrajame plane akcentuojamas būtinumas gerokai plėsti planavimo (projektavimo) darbus bei įgyvendinti konkrečias rekreacinės infrastruktūros formavimo priemones. Sėkmingai plėtrai užtikrinti rekreacijos poreikiai turi būti integruoti ir į kitų ūkio šakų, pirmiausia miškų ir kt., programas, taip pat į visus teritorinio planavimo dokumentus.

Atsakingas vykdytojas: Vyr. specialistas Linas Juozaitis

1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI

Rekreacijos infrastruktūros plėtrą Tauragės miškų urėdijos teritorijoje tiesiogiai įtakoja daugybė įvairių institucijų rengtų programų ir projektų:

1. LR ūkio (ekonominės) plėtros strategija 2015 metams.
2. Tauragės rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, 2007 m.
3. LR teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LRS nutarimu „Dėl Lietuvos respublikos teritorijos bendrojo plano“, 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-115.
4. Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas. PHARE projektas 2002.

Be to, svarbūs ir visi teisiniai miškų naudojimo rekreacijai pagrindai, sukurti per pastaruosius metus (1998 – 2015 m.), kurie 2002 m. buvo įtvirtinti Lietuvos teritorijos bendrajame plane, o 2000 – 2015 m. išvystyti toliau išvardintuose teisės aktuose:

1. Miškų įstatymas (1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671).
2. Saugomų teritorijų įstatymas (1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301).
3. Turizmo įstatymas (1998 m. kovo 19 d. Nr. VIII-667).
4. Teritorijų planavimo įstatymas (1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120).
5. Žemės įstatymas (1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446).
6. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (LR vyriausybės nutarimas 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343).
7. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl rekreacinių objektų rengimo ir priežiūros“ (2003.09.25, Nr. 1B-169).
8. Generalinės miškų urėdijos ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl miškų urėdijų ir regioninių parkų direkcijų bendradarbiavimo“ (2003.01.28, Nr. 6B (712-81 (7.7-5K)).
9. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai (patvirtinti Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-35, 2004.01.20).
10. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų rengimo taisyklės (patvirtintos LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais 2004.06.17, Nr. 4-246 (D1-341)).
11. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl pažintinių takų ir rekreacinės infrastruktūros pasų rengimo“ (2004-02-06, Nr. V37.7-100).
12. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl aplinkosauginių ir rekreacinių objektų tvarkymo“ (2004.06.01, Nr. 1B-130).

13. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl informacinių stendų įrengimo“ (2004.05.05, Nr. 1B-108).
14. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl rekreacinės plėtros ir priežiūros regioniniuose parkuose“ (2005.03.18, Nr. 6B(7.15-215).
15. Generalinės miškų urėdijos prie aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programos patvirtinimo“ (2006 m. kovo 30 d. Nr. 1B-77).
16. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metais programa (LRV 2012 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 569).

Taigi, Lietuvoje iš esmės sudarytos būtiniausios teisinės prielaidos miškų panaudojimui rekreacinėms reikmėms. Taip pat nustatyti ir šios veiklos apribojimai saugomose ar kitose teritorijose, kur ši veikla yra nepageidautina. Itin svarbu, kad Miškų įstatymu dalyje Lietuvos miškų nustatytas aiškus prioritetas rekreacijos plėtrai (išskirta IIB miškų grupė). Be to, yra patvirtintas Lietuvos teritorijos bendrasis planas, kuriame apibrėžtos turizmo bei rekreacijos vystymosi kryptys, pobūdžiai, nustatytas jų teritorinis lokalizavimas ir akcentuota, kad rekreaciniai miškai yra sudėtinė šios sistemos dalis. Todėl galima teigti, kad:

1. Visi Lietuvos miškai įvairiu intensyvumu gali būti panaudoti įvairioms rekreacijos formoms, išskyrus tuos, kur tai draudžia Saugomų teritorijų ir kiti įstatymai ar konkrečių saugomų teritorijų funkcinio zonavimo bei tvarkymo schemos ir planai.
2. Rekreaciniai (IIB grupės) miškai pagal galiojančius teisės aktus yra sudėtinė Lietuvos rekreacinių teritorijų dalis. Jie turi būti planuojami ir tvarkomi ne tik pagal Miškų įstatymo ir kitų žinybinių teisės aktų reglamentus, bet ir pagal „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatus“ bei kitus rekreacinėms teritorijoms keliamus reikalavimus.
3. Rekreacijos plėtra valstybiniuose miškuose turi remtis ne vien vadovų bei specialistų iniciatyva ir jų gera valia, bet visų pirma ilgalaikiais planais ir programomis, suderintomis su šalies bendruoju planu, specialiaisiais saugomų teritorijų planais, kitais pagal urėdijas diferencijuotais teritorinio planavimo dokumentais.

Labai svarbūs rekreacijos vystymui yra du 2004 m. priimti poįstatyminiai aktai: 2004 m. sausio 20 d. Aplinkos ministro įsakymu patvirtinti „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai“ ir 2004 m. birželio 17 d. LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais patvirtintos „Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės“. Šie dokumentai išsprendė daugumą lig tol buvusių neaiškių rekreacijos planavimo, projektavimo ir praktinio jos įgyvendinimo valstybiniuose miškuose klausimų. Tolesnei detalizacijai labai reikšmingi Generalinio miškų urėdo ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorės išleisti

poįstatyminiai aktai, konkretizuojantys urėdijų bei valstybinių parkų veiklą šioje srityje, finansavimo klausimus, rekreacinių objektų apskaitą ir ypač reguliuojantys tarpusavio santykius plėtojant rekreacinę veiklą tarp urėdijų ir valstybinių parkų tarnybų.

Sėkmingai rekreacijos plėtrai užtikrinti 2005 m parengta ir 2006 m. kovo 30 d. patvirtinta generalinio miškų urėdo „Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programa“. Atsižvelgiant į šios programos nuostatas ir siekiant valstybinius miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymuisi bei kontroliuoti lankytojų srautus, valstybinės reikšmės miškams parengtas „Tauragės miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“, kuris yra sudėtinė Tauragės miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto dalis.

Šis projektas parengtas remiantis Tauragės miškų urėdijos užsakymu, pagaminti Tauragės miškų urėdijos rekreacinio sutvarkymo projektą bei rekreacinio planavimo schemą. Projektavimas atliktas remiantis sutartimi, technine užduotimi, bendraisiais normatyviniais dokumentais, vykdytojų kūrybiškumu.

Gana didelis dėmesys skirtas informacijos pateikimui apie miškų urėdijos teritorijoje esančius lankytinus kraštovaizdžio objektus bei turistinius maršrutus, leidžiančius pažinti šį kraštą. Gauta informacija panaudota projektuojant miškų urėdijos rekreacinę sistemą, be to, tikimės, kad bus naudinga užsakovui bendraujant su valstybinėmis paveldosaugos institucijomis, savivaldybių paminklotvarkos tarnybomis, turizmo, rekreacijos ir kitomis su tuo susijusiomis organizacijomis, turistais, plėtojant ryšius su visuomene bei siekiant išsaugoti šio krašto kraštovaizdžio vertybes.

Visi duomenys sugrupuoti pagal girininkijas. Suvestiniai duomenys pateikiami apie esamus ir projektuojamus rekreacinius objektus bei projektuojamus kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Duomenys apie kultūros paveldo objektus buvo renkami pasinaudojant Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registru. Kai kurie objektai įtraukti į mūsų lenteles kaip įdomūs krašto pažintiniu požiūriu. Duomenys apie šiuos objektus gauti iš vietos miškininkų bei kitų šaltinių. Nustatant konkrečią objekto buvimo vietą naudojome miškotvarkos kartografinę medžiagą M 1:10 000, spalvotus ortofotoplanus bei vietovių žemės kadastro planus M1:10 000. Kai kurių objektų lokalizacija buvo tikslinama ir vietovėje.

Daugumos projektuojamų objektų vietos parinktos suderinus su miškų urėdijos atstovais. Duomenys apie esamus bei suprojektuotus rekreacinius objektus ir kraštovaizdžio formavimo kirtimus valstybiniuose miškuose pateikti lentelėse bei pažymėti kartografinėje medžiagoje.

Pagaminta projektinė dokumentacija:

- „VĮ Tauragės miškų urėdija valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“. Aiškinamasis raštas.

- „VĮ Tauragės miškų urėdija valstybinės reikšmės miškų rekreacinio planavimo schema“. M 1: 50 000.

2. DARBO AKTUALUMAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Nors miškai ilgą laiką buvo pirmiausia ekonominė vertybė, bet kartu jie tarnavo įvairių socialinių bei dvasinių žmogaus reikmių tenkinimui. Vystantis pramonei bei urbanizacijai ir daugumai gyventojų įsikūrus miestuose, vis didesnę reikšmę įgaudavo poilsis gamtoje, tame tarpe miškuose, kurio apibendrintas pavadinimas XX a. II-je pusėje įsitvirtino *rekreacijos* vardu.

Nors visi miškai šalia kitų atlieka ir tam tikras rekreacines funkcijas, bet XX a. II-je pusėje atsirado ir tokie miškai, kuriems teisiškai rekreacinė funkcija valstybiniame lygmenyje pripažįstama kaip pagrindinė ir svarbiausia. Tokių miškų Lietuvoje yra apie 66 tūkstančiai ha. Šių miškų tvarkymas ir ūkininkavimas juose turi būti specifiškas. Be to, ir kitos pagrindinės funkcijos miškai mažesniu intensyvumu taip pat turi būt pritaikomi rekreaciniams tikslams, visų pirma tai reiškia miškų parengimą tokiam jų lankytojų priėmimui, kad nebūtų daroma didesnė žala miškų ekosistemoms ir kartu būtų patenkinti žmonių poreikiai.

Pagrindiniai uždaviniai įrengiant ir tvarkant rekreacinę sistemą valstybiniuose miškuose yra šie:

1. Socialinių (rekreacine prasme) Lietuvos piliečių ir užsienio svečių reikmių tenkinimas. Šis uždavinys įgyvendinamas išskiriant specialios rekreacinės paskirties miškus (miško parkus, kurortinius miškus, rekreacinius sklypus ir pan.), valstybiniuose parkuose išskiriant rekreacines funkcines zonas, o jų tvarkymo planuose – rekreacinių teritorijų, įskaitant miškus, tvarkymo reglamentus bei reikalavimus ir sąlygas rekreacinės infrastruktūros išdėstymui ir kraštovaizdžio formavimui. Kitos, ne rekreacinės funkcinės paskirties miškuose, išskyrus teritorijas, kur rekreacija draudžiama ar nepageidautina, ir – likusias teritorijas, kurios gali būti naudojamos neintensyviai rekreacijai ar atskiroms rekreacijos formoms ir juose gali būti įrengiami atskiri rekreaciniai objektai.

2. Edukacinių piliečių reikmių tenkinimas ir valstybinio miško ūkio sektoriaus reikšmingumo propagavimas. Šio uždavinio siekiama sukuriant pažintinių ir mokomųjų takų tinklą, informacinius centrus, ruošiant informacinius leidinius ir naudojant reklamai bei informacijai kitas komunikacines priemones.

3. Estetiško kraštovaizdžio formavimas ir palaikymas miškuose, kartu išsaugant medynų ir aplinkos stabilumą. Šis uždavinys įgyvendinamas naudojant šiuos miškų ūkio darbus: įvairius

kirtimus (visų pirma kraštovaizdžio formavimo), specifinį miško želdinimą, sanitarinės apsaugos bei gamtosaugines priemones.

4. Efektyvi miškų apsauga nuo rekreacinės digresijos, gaisrų ir šiukšlinimo. Šis uždavinys sprendžiamas sukuriant adekvačią lankytojų srautui rekreacinę įrangą, aplinkos tvarkymą bei šiukšlių surinkimą ir organizuojant adekvačią pavojingumui priešgaisrinę apsaugą.

Rekreacijos srityje Lietuvos miškininkai jau yra daug nuveikę. Tačiau iki šiol nebuvo ilgalaikės rekreacinių darbų strategijos bei atitinkamos programos atskirai urėdijoms, todėl šią spragą pabandys panaikinti miškotvarkos rekreacinio sutvarkymo projektai. Šiuo kūriniu siekiame realiai įvertinti esamą padėtį ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnės rekreacijos plėtros Tauragės miškų urėdijoje.

3. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ

3.1. Rekreacinės teritorijos miškuose

Rekreacinės teritorijos – tai specialiai išskirtos ir sutvarkytos (arba numatytos sutvarkyti) natūralios arba dirbtinės gamtinės teritorijos poilsiui ir turizmui, atitinkančios socialinius, psichologinius ir biologinius poilsiautojų poreikius.

Tauragės miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų teritorijoje rekreacinės paskirties miškai užima 211,6 ha plotą, tai yra 0,7 procentų nuo viso valstybinės reikšmės miškų teritorijos ploto. Jų pasiskirstymas girininkijose pateikiamas 1 lentelėje. Didžiausią rekreacinių miškų dalį sudaro miško parkai. Rekreacinių miškų pasiskirstymas Tauragės miškų urėdijoje yra sąlygotas gamtinės ir socialinės aplinkos. Daugiausiai rekreacinės paskirties miškų yra sutelkta Pagramančio regioninio parko teritorijoje ir šalia Tauragės miesto.

1 lentelė. Rekreacinės paskirties miškai (valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Girininkija	**Miško grupė ir pogrupis**	**Miškų teritorijos plotas, ha**	**% nuo viso ploto**
Pagramančio	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***55,5***	***3,0***
	Miško parkai	55,5	3,0
Balskų	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***51,0***	***1,5***
	Miško parkai	51,0	1,5
Tauragės	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***105,1***	***5,1***
	Miško parkai	14,4	0,7
	Rekreaciniai miško sklypai	88,6	4,3
	Miestų miškai	2,1	0,1
Iš viso urėdijoje:	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***211,6***	***0,7***
	Miško parkai	120,9	0,4
	Rekreaciniai miško sklypai	88,6	0,3
	Miestų miškai	2,1	

3.2. Kultūros ir gamtos vertybių sąvadas ir analizė

Tauragės savivaldybės teritorijos bendrajame plane nustatyti 7 nekilnojamųjų kultūros vertybių sankaupos arealai. Siekiant išsaugoti Tauragės rajono istorinį kraštovaizdį svarbiausiomis jo ypatybėmis laikytina architektūrinės, istorinės, archeologinės ir meninės verčių kompleksiškumas, nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tarpusavio vizualinis kompozicinis bei

istorinis semantinis sąryšingumas, kultūros vertybių integralumas su vaizdinga gamtine aplinka.

Šiais aspektais įvertinus rajono kraštovaizdį, bendrajame plane išskiriama:

- arealai, kuriuose vyrauja archeologijos paveldas: Ivangėnų, Ližių ir Oplankio;

- arealai be vieno vyraujančio kultūros paveldo objektų tipo (mišrūs arealai): Batakių, Skaudvilės ir Pagramančio;

- Tauragės miesto arealas, kuriame dominuoja urbanistikos ir architektūros paveldo objektai.

Teritorinės apsaugos koncentravimas kultūros vertybių sankaupos arealuose yra laikomas palankia sąlyga išsaugoti istorinio kraštovaizdžio reliktus, kurie yra itin svarbūs Tauragės savivaldybės kultūros paveldo savitumo aspektu. Kaip teigiama bendrajame plane, palankias sąlygas koncentruoti rekreacijos ir turizmo bei kultūros paveldo apsaugos resursus ir pastangas Tauragės rajono kultūros vertybių sankaupos arealuose sudaro:

- nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sklaidos Tauragės rajono teritorijoje ypatumai – dauguma kultūros paveldo objektų, esančių kultūros vertybių sankaupos arealuose, yra susiformavę vaizdingame gamtiniame kraštovaizdyje, upių slėniuose ir paslėniuose;

- palankus regioninių ir rajoninių turizmo maršrutų išsidėstymas kultūros vertybių sankaupos arealų atžvilgiu – pro Pagramančio, Tauragės ir Ližių arealus praeina regioninis valstybinių parkų maršrutas “Pajūrio parkų žiedas”, Tauragės, Pagramančio ir Ližių arealus kerta regioninis vandens turizmo maršrutas Jūros upe (2003 m. įgyvendintas Phare 2000 EES programos projektas *”Vandens maršruto Jūros upe infrastruktūros sukūrimas”*), Tauragės ir Batakių arealus kerta siūloma rajono dviračių turizmo trasa, Pagramančio areale įrengtas regioninio parko pėsčiųjų mokomasis pažintinis takas;

- palanki kultūros vertybių sankaupos arealų lokalizacija Tauragės rajono kelių atžvilgiu - Tauragės, Batakių ir Ivangėnų kultūros vertybių sankaupos arealus kerta magistralinis kelias, šalia šio kelio yra susiklostę ir Ližių bei Oplankio arealai, Pagramančio arealą kerta krašto kelias, Ližių ir Batakių arealus kerta geležinkelis Šiauliai-Sovietskas.

Arealuose, susiformavusiuose patraukliose gamtinėse ir lengvai pasiekiamose vietose, galimybės kultūros paveldo objektus pritaikyti ir veiksmingai naudoti bendrajam turizmui ir kitai visuomeninei paskirčiai yra didesnės, nei arealuose, susiklosčiusiuose mažai vaizdingose ir atokesnėse teritorijose.

Miškų urėdijos teritorijoje esančių kultūros ir gamtos vertybių, vertingų krašto pažintiniu požiūriu, sąrašą pateikiame 3 lentelėje. Miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje užfiksavome 14 nekilnojamo kultūros paveldo objektų.

Tauragės miškų urėdijos miškuose svarbią vietą užima kovų už Lietuvos nepriklausomybę paveldas ir jo įamžinimas. Valstybinės reikšmės miškuose yra buvusių partizanų žeminių, žuvimo

vietų. Šiame projekte pateikiami ne tik kultūros vertybių registre esantys objektai, bet ir visi kiti, kuriuos pavyko užfiksuoti vietoje su miškų urėdijos darbuotojų pagalba.

Bendras visų objektų pasiskirstymas girininkijose matomas 2 lentelėje.

1 pav. Kęstučio apygardos vado Juozo Kasperavičiaus-Visvydo ir adjutanto Albino Biliūno-Džiugo žuvimo vieta (Batakių g-jos 144 kv.)

2 lentelė. **Kultūros vertybės valstybinės reikšmės miškuose pagal girininkijas**

Eil. Nr.	Girininkija	Kultūros paveldo objektai
1.	Pajūrio	1
2.	Pagramančio	1
3.	Obelyno	2
4.	Ringių	2
5.	Pužiškės	1
6.	Batakių	3
7.	Dabrupinės	
8.	Balskų	1
9.	Eičių	1
10.	Tauragės	
11.	Šilinės	2
	Iš viso: *(tame tarpe Pagramančio RP):*	14 *(2)*

3 lentelė. **Kultūros paveldo objektai**
(miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų žemėje)

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingumo lygmuo	Statusas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
Obelyno girininkija							
1.	*3458*	*Vaitimėnų akmenys, vad. Stabinės akmenimis*	Regioninis	Valstybės saugomas	*53*	*53*	***Vertingosios savybės :*** žemės ir jos paviršiaus elementai – **natūralūs rieduliai** („Stabine“ vadinamoje vietovėje, tarp gausybės didesnių ar mažesnių akmenų išskiriamos penkios akmenų grupės išsidėsčiusios R-V kryptimi, kurių pirmąją, labiausiai į R nutolusią, sudaro 6 akmenys, kurių didžiausias, vadinamas „Velnių stalu“ – tai rausvo stambiagrūdžio granito, netaisyklingo stačiakampio formos, maždaug 2,15 m ilgio R-V kryptimi, iki 1,2 m pločio, bei 0,75-1,1 m aukščio nuo dabartinio žemės paviršiaus akmuo, kurio viršutinėje lygioje plokštumoje yra natūralus apie 16x10 cm dydžio ir iki 5 cm gylio įdubimas, primenantis „pasagą“, šalia šio akmens, lygiagrečiai jam, guli apie 1,7 m ilgio R-V kryptimi ir 0,55 m pločio, bei iki 1 m aukščio akmens nuoskala, apie 14 m į V nuo šios akmenų grupės guli kitas - pilko vidutinio grūdėtumo, apie 1x0,7 m dydžio R-V kryptimi ir iki 0,5 m

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingumo lygmuo	Statusas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
							aukščio akmuo, nuo kurio, maždaug 40 m V kryptimi aptinkama kita akmenų grupė, susidedanti iš trijų maždaug 2,6x1,55x0,35, 1,8x0,8x0,7 ir 1,6x1,75x0,3 m dydžio akmenų, dar už maždaug 20 m V kryptimi, randamas rausvo vidutinio grūdėtumo granito, maždaug 1,45 m ilgio ir iki 1,4 m pločio, bei iki 0,9 m aukščio akmuo, vadinamas „Velnio krėslu“ ar „Krivio sostu“, paskutinis, labiausiai į V nutolęs, apie 1,8 m ilgio R-V kryptimi, 0,8 m pločio ir 0,6 m aukščio akmuo yra už 52 m V kryptimi nuo pastarojo; akmenys apskaldyti ir apsamanoję, dalis akmenų atidengta 1971 m. archeologinių tyrimų metu); **reljefas** (buvusio Stabinės ežero P kranto atskira, pailga R-V kryptimi kalva, iš visų pusių supama pelkių; 1971 m. teritorijoje aplink akmenis ištirtos 3 perkasos, bendras 96 kv. m plotas).
2.	*25495*	*Žuvimo vieta*		Valstybės saugomas	*69*	*34*	
Ringių girininkija							
1.	*25496*	*Mūšio vieta*		Valstybės saugomas	*30*	*36*	
Pužiškės girininkija							
1.	*25492*	*Žuvimo vieta*		Valstybės saugomas	*2*	*41*	
Batakių girininkija							
1.	*20688*	*Žydų žudynių vieta ir kapai*		Valstybės saugomas	*84*	*prie 37*	
2.	*20588*	*Batakių mstl. žydų žudynių vieta ir kapas*		Valstybės saugomas	*84*	*40*	
3.	*25493*	*Žuvimo vieta*		Valstybės saugomas	*144*	*70*	Kęstučio apygardos vado Juozo Kasperavičiaus-Visvydo ir adjutanto Albino Biliūno-Džiugo žuvimo vieta.
Tauragės girininkija							
1.	*11249*	*Kapinės* *(Į valstybinės reikšmės miškų teritoriją patenka tik fizinės apsaugos zona)*		Registrinis	*31*	*8; 16; 17; 18; 24*	Palaidoti piliečiai (apie 3000), nužudyti hitlerinių okupantų 1941 09.

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingumo lygmuo	Statusas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
Šilinės girininkija							
1.	*20853*	*Lapynų alkakmenis, vad. Buveine*	Vietinis	Registrinis	*24*	*30*	***Vertingosios savybės :*** žemės ir jos paviršiaus elementai – **natūralus riedulys** (rausvai pilkas granitas, netaisyklingos formos, maždaug 1,6 m ilgio, 0,8 m pločio, 0,7 m aukščio. Akmens paviršius nelygus; būklė gera); **reljefas** (lygus,už kelių metrų į P nuo akmens iškastas melioracijos kanalas)**.**
2.	*31745*	*Melno sutartimi nustatytos LDK valstybinės sienos atkarpa*	Nacionalinis	Registrinis	*24* *25* *26* *32* *33* *34* *60* *61* *66* *70*	*54; 55* *23; 45-47* *32* *31* *14* *5-8* *27; 29* *50* *79* *5*	***Vertingosios savybės*** : žemės ir jos paviršiaus elementai – **griovys** (iki 1,2 m gylio, viršuje apie 3 m pločio, į apačią siaurėjantis, dugnas – apie 0,5 m pločio); **pylimai** (abipus griovio, iki 1 m pločio ir iki 0,3 m aukščio, suformuoti iš kasant griovį išmestų žemių); **kaupai** (227 vienetai, supilti griovyje, skirti griovio posūkio taškams pažymėti, iki 1,4 m aukščio nuo griovio dugno, iki 3 m skersmens, 20 iš jų yra su įkastais tašytais akmenimis - riboženkliais, žyminčiais jų centrą, dalies šių akmenų viršuje iškalti du statmenai susikryžiuojantys grioveliai); artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio autentiškumas – objektą supantis kraštovaizdis. 1422 m. rugsėjo 27 d. Melno taikos susitarimu nustatyta tarpvalstybinė siena tarp Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Vokiečių Ordino. Sienos delimitacija natūroje pradėta 1423 m. gruodžio mėn. 1435 m. gruodžio 31 Breste pasirašyta sutartis, patvirtinanti sienos padėtį. Siena egzistavo iki Versalio sutarties (pasirašyta 1919–06–28) bei 1939 – 1941 m. (iki Vokietijos – Sovietų Sąjungos karo pradžios).
Eičių girininkija							
1.	*31745*	*Melno sutartimi nustatytos LDK valstybinės sienos atkarpa*	Nacionalinis	Registrinis	*74*	*1; 3; 5; 6; 8; 10; 12; 16; 17; 20; 21;*	***Vertingosios savybės*** : žemės ir jos paviršiaus elementai – **griovys** (iki 1,2 m gylio, viršuje apie 3 m pločio, į apačią siaurėjantis, dugnas – apie 0,5 m pločio); **pylimai** (abipus griovio, iki 1 m pločio ir iki 0,3 m aukščio, suformuoti iš kasant griovį išmestų žemių); **kaupai** (227 vienetai, supilti griovyje, skirti griovio posūkio taškams

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingumo lygmuo	Statusas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
					75 *76* *77*	*22.* *15;* *16;* *19;* *20;* *23;* *24;* *25.* *21;* *22;* *25;* *26;* *27.* *10;14.*	pažymėti, iki 1,4 m aukščio nuo griovio dugno, iki 3 m skersmens, 20 iš jų yra su įkastais tašytais akmenimis - riboženkliais, žyminčiais jų centrą, dalies šių akmenų viršuje iškalti du statmenai susikryžiuojantys grioveliai); artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio autentiškumas – objektą supantis kraštovaizdis. 1422 m. rugsėjo 27 d. Melno taikos susitarimu nustatyta tarpvalstybinė siena tarp Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Vokiečių Ordino. Sienos delimitacija natūroje pradėta 1423 m. gruodžio mėn. 1435 m. gruodžio 31 Breste pasirašyta sutartis, patvirtinanti sienos padėtį. Siena egzistavo iki Versalio sutarties (pasirašyta 1919–06–28) bei 1939 – 1941 m. (iki Vokietijos – Sovietų Sąjungos karo pradžios).

4 lentelė. **Kiti pažintiniu požiūriu įdomūs lankytini objektai**

(objektai esantys miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų žemėje)

Eil. Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
Pajūrio girininkija				
1.	Kryžius Lietuvos partizanams atminti	*23*	*62*	
Pagramančio girininkija				
1.	Kryžius Lietuvos partizanams atminti ir žeminė	*44*	*51*	*Pagramančio RP teritorija.*
Ringių girininkija				
1.	Paminklas partizanams	*33*	*36*	
Balskų girininkija				
1.	Knygnešio Šepučio žuvimo vieta	*81*	*22*	*Pagramančio RP teritorija.*

Valstybės saugomų registruotų kultūros vertybių, pripažintų saugoti viešajam pažinimui ir

naudojimui (LR Kultūros ministro 2005-04-29 įsakymas Nr. IV-190) apsaugą reglamentuoja LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, kurio 19 str. 1 d. 1 p. imperatyviai nurodo, jog *„Viešajam pažinimui ir naudojimui saugojamame objekte, jo teritorijoje, vietovėje, draudžiama naikinti ar kitaip žaloti vertingąsias savybes.“*

Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (LR aplinkos ministro ir kultūros ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. ĮV-261/D1-322*) bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kol objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo *(2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452)* reikalavimai: kultūros paveldo objektų aplinkoje, kurių teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metru atstumu nuo objekto.

Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta konservavimo kryptis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Vykdant miško kraštovaizdžio formavimo priemones ir kitus ūkinius darbus kultūros paveldo objekto teritorijoje, būtina informuoti ir derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tauragės skyriumi.

Kultūros paveldo objektų teritorijos ir jų fizinės apsaugos zonos tvarkomos pagal tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kultūros paveldo objektų teritorijose, jų fizinės ir vizualinės apsaugos zonose draudžiama naujai įveisti mišką.

Šioje projektinėje dalyje kultūros paveldo objektų raiška pateikiama tik rekreaciniu požiūriu, įprasminant juos kaip lankytinus kraštovaizdžio objektus rekreacinėje urėdijos sistemoje, tačiau ji nesprendžia kitų ūkinių priemonių klausimų (išskyrus kraštovaizdžio formavimo kirtimus).

Apibendrinant tariamai galimą suprojektuotų kraštovaizdžio formavimo priemonių poveikį esamiems kultūros paveldo objektams bei vietovėms, galime teigti, kad jis bus minimalus ir nukreiptas tik į estetiškesnių ir stabilesnių esamų medynų formavimą, nekeičiant kultūrinio kraštovaizdžio.

Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas yra tikslinamas kiekvienais metais (aktuali redakcija: 2015 m. sausio 9 d. įsakymas Nr. D1-19 „Dėl naujų valstybės saugomų gamtos paveldo objektų paskelbimo, jų ribų planų patvirtinimo, sunykusių valstybės saugomų gamtos paveldo objektų išbraukimo ir aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 652 "Dėl Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašo patvirtinimo" pakeitimo". Gamtos paveldo objektai skelbiami saugomais vadovaujantis Gamtos paveldo objektų vertinimo ir reikšmingumo nustatymo kriterijų aprašu, patvirtintu 2009 m. liepos 8 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-393. Gamtos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato Saugomų teritorijų įstatymas ir gamtos paveldo objektų nuostatai.

Tauragės miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų teritorijoje valstybės saugomų gamtos paveldo objektų nėra. Pagramančio regioniniame parke, valstybinės reikšmės miškų teritorijoje yra vienas vietinės reikšmės gamtos paveldo objektas – Genių atodanga (Balskų girininkijos 29 kv. 1 skl.). Jos aukštis – 24-25 m, o ilgis palei upę – 160 m. Genių atodangos papėdėje daug senų įvairaus dydžio nuošliaužų. Tokius skardžius sukūrė stipri šoninė upės srovės erozija staigiame vingyje ir šlaito nuogulos, kurios byra, šliaužia ir net virsta žemyn. Todėl atodangų vaizdas nuolat kinta.

2 pav. Genių atodanga

3.3. Miškų rekreacinis potencialas

Svarbiausi gamtiniai kraštovaizdžio komponentai, nuo kurių priklauso vietos rekreacinės galimybės, kraštovaizdžio grožis ir patrauklumas, yra vandenys ir miškai. Labai svarbus komponentas yra išraiškingas, kalvotas reljefas, tai vienas svarbiausių komponentų lemiančių kraštovaizdžio vaizdingumą. Reljefas kaip būtina rekreacinės veiklos sąlyga populiariausioms rekreacinės veiklos formoms nėra būtinas, bet teikia tam tikrų privalumų.

Gamtinį rekreacinį potencialą sudaro lankytini gamtos objektai bei vietų, tinkamų populiariausioms poilsio formoms – poilsiui prie vandens maudantis ir kaitinantis saulėje, kiekis ir jų kokybė, tinkamumas.

Kraštovaizdžio rekreacinį potencialą sudaro vietovės kraštovaizdžio, jo gamtinių ir kultūrinių komponentų bei objektų patrauklumas, tinkamumas rekreacinei veiklai, skatinantis lankytojus turistinėms kelionėms, atvykti į gamtą, pamatyti regiono įžymybes, pailsėti, papramogauti.

Miškai rekreaciniu požiūriu buvo vertinti pagal metodiką, panaudotą valstybinių parkų planavimo schemose ir praktiškai labiausiai pasiteisinusią panašaus pobūdžio miškotvarkos darbuose. Pagrindinis dėmesys šioje metodikoje buvo skirtas nustatyti miškų patogumą poilsiavimui.

Kadangi miškų patogumą lankymui ir stovyklavimui apsprendžia medynų rūšinė sudėtis ir drėgmės režimas, tai remiantis atitinkamais kriterijais – augavietės tipu, būdinga miško bendrija, amžiaus klase ir bonitetu, – išskirti rekreaciniai tipai, atitinkantys geras (A, B tipai), vidutines (C, D tipai), blogas (E, F) sąlygas:

Geros sąlygos:

sausi brandūs ir pribręstantys pušynai A_1

sausi pusamžiai pušynai A_2

sausi pušynai su gausia eglių priemaiša A_3

labai sausi brandūs pušynai B_1

labai sausi pusamžiai pušynai B_2

per sausi pušynai B_3

Vidutinės sąlygos:

sausi maumedynai, beržynai ir eglynai C_1

sausi mišrūs ir lapuočių medynai C_2

drėgnoki pušynai C_3

pušų jaunuolynai D_1

eglių, maumedžių ir lapuočių jaunuolynai D_2

miško kultūros D_3

Blogos sąlygos:

drėgnoki mišrūs ir lapuočių miškai E

drėgni ir pelkiniai miškai F

drėgnos ir pelkinės pievos H

Papildomai atsižvelgta į miškų vaizdingumą ir verslinės rekreacijos formų (grybavimo, uogavimo ir kt.) galimybes juose.

5 lentelė. **Tauragės miškų urėdijos miškų rekreacinio potencialo įvertinimas**

Eil. nr.	Girininkija	Valstybinės reikšmės miškų plotas							
		Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Pajūrio	0,7	0,0	32,7	2,0	1621,1	98,0	1654,5	100
2	Pagramančio	2,9	0,2	50,3	2,7	1840,4	97,2	1893,6	100
3	Obelyno	0,5	0,0	68,7	2,5	2680,4	97,5	2749,6	100
4	Ringių	0	0,0	39,3	1,3	2884,9	98,7	2924,2	100
5	Pužiškės	0,9	0,0	248,9	9,9	2259,2	90,0	2509	100
6	Batakių	24,8	0,8	363,5	12,4	2539,9	86,7	2928,2	100
7	Dabrupinės	3,6	0,1	261,3	7,4	3262,1	92,5	3527	100
8	Balskų	15,4	0,5	363,4	10,9	2942,3	88,6	3321,1	100
9	Eičių	963,5	21,7	751,8	16,9	2728,7	61,4	4444	100
10	Tauragės	265,4	12,8	379,4	18,3	1423,7	68,8	2068,5	100
11	Šilinės	2244,8	49,8	960,9	21,3	1299,1	28,8	4504,8	100
	Viso:	3522,5	**10,8**	3520,2	**10,8**	25481,8	**78,3**	**32524,5**	**100**

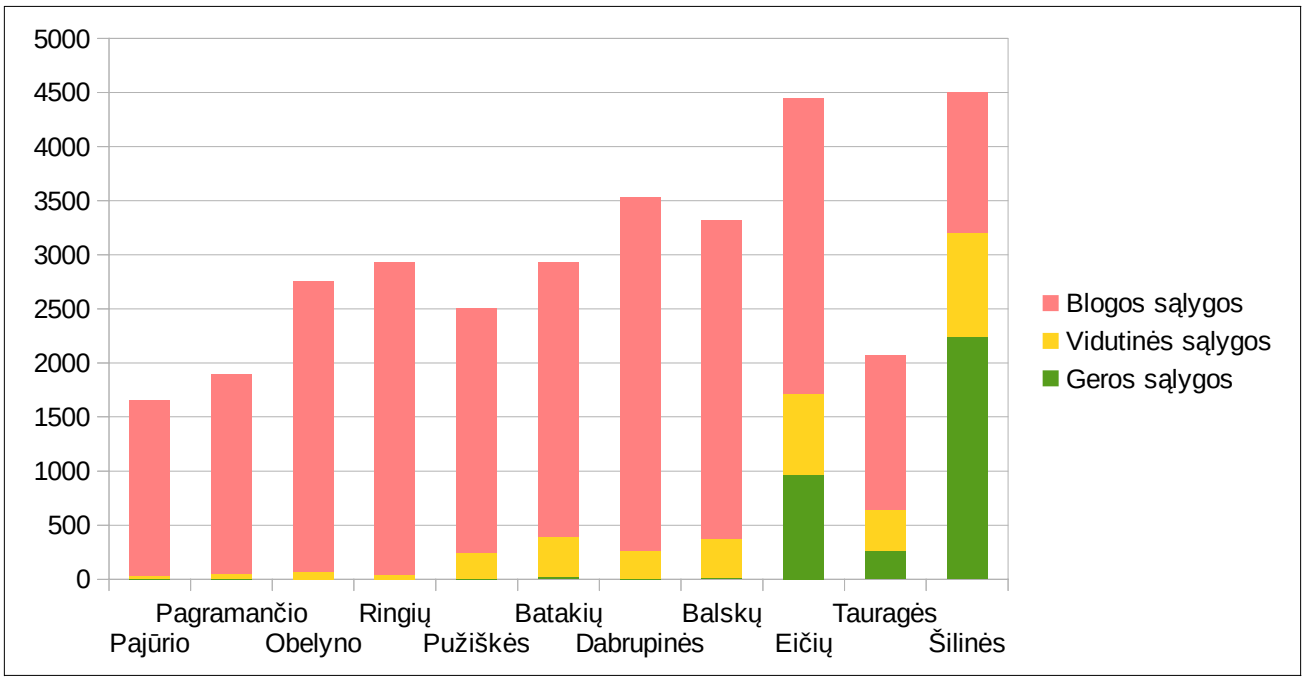

3 pav. Tauragės miškų urėdijos girininkijų valstybinės reikšmės miškų ploto pasiskirstymas pagal rekreacinį potencialą (ha)

Paskaičiavus pagal šią metodiką, valstybinės reikšmės miškuose yra 3522,5 ha miškų, kuriuose yra geros sąlygos poilsiui, o tai sudaro apie 11 % nuo bendro miškų ploto. Daugiausia tai brandūs (A1 tipas) ir pribręstantys pušynai bei pušynai su eglių priemaiša. Vidutinės sąlygos poilsiui miške yra 3520,2 ha arba taip pat apie 11 % bendro miškų ploto. Likusioje dalyje medynai yra drėgni, pelkėti arba su gausia žoline augmenija, traku, kuriuose sąlygos poilsiui yra blogos. O drėgnų, tankių medynų poilsiautojai vengia ne vien tik dėl jų drėgnumo, bet vasarą ir dėl erkių bei uodų.

Miško tinkamumą poilsiui didele dalimi lemia ir jo padėtis vandens telkinių atžvilgiu. Jeigu grybavimui ir uogavimui tai turi mažą įtaką, tai ilgesniam poilsiui yra būtinas vandens telkinys ir kuo jis didesnis tuo jo pakrančių miškai poilsiautojams yra patrauklesni. Šiuo atveju reikėtų išskirti Balskų tvenkinį, Jūros, Akmenos upes, tačiau rekreacijos plėtra prie jų yra ribota, nes didžioji dalis pakrančių miškų nėra valstybinės reikšmės. Kaip ypač tinkamus rekreacijai reikėtų paminėti Šilinės girininkijoje esančius vandens telkinius – Meižio tvenkinį, Juodežerį.

3.4. Turistinės trasos ir maršrutai

Linijinės rekreacinės sistemos pagrindą sudaro bendruosiuose planuose pateikiamos turizmo trasos, kurios teikia prioritetą kryptingam šio krašto pažinimui, gamtos ir kultūros paveldo

objektų lankymui bei rekreacijos ir turizmo plėtojimui. Ypatingą reikšmę turi regioninių parkų turistinių trasų ir takų sistemos, kurios tikslingai paskirsto turistų srautus ir suteikia galimybę išsamiai susipažinti su gamtos ir kultūros vertybėmis. Miškų urėdijos rekreacinė sistema (su savo takais bei poilsio gamtoje objektais) taip pat įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir prisideda prie krašto rekreacijos ir turizmo plėtojimo.

Be bendrųjų tranzitinių turistinių judėjimo kelių, dažniausiai atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kelius, pažintinio turizmo sistemą Tauragės krašte formuoja prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistemos, kurios dalys (kai kurios turistinių trasų atkarpos) patenka į Šilalės ar Tauragės rajonų savivaldybių teritoriją:

- dalis nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“;

- dalis regioninio gamtinio - kultūrinio pobūdžio valstybinių parko „Pamario parkų žiedas”.

Greta nacionalinės svarbos turistinių trasų, kurių dalys patenka į Tauragės miškų urėdijos teritoriją, yra regioninės ir vietinės svarbos pažintinė turistų judėjimo kelių sistema:

- „Tauragės žemė“ skirtas Žemaičių aukštumos pietinės dalies ir Karšuvos žemumos vakarinės dalies gamtinių ir kultūrinių savitumų bei vertybių reprezentavimui ir pažinimui;

- „Tauragės rajono vandens keliai“ Jūros upė praplaukiama valtimis, bei kai kurie jos intakai (Šešuvis, Ančia, Akmena, kurie praplaukiami baidarėmis), gali tarnauti vandens turizmo vystymui, paupių gamtinių bei kultūrinių vertybių pažinimui.

Šiaurinėje miškų urėdijos dalyje driekiasi Šilalės rajono savivaldybės dviračių turizmo maršrutas “3 dienos – 13 upių”. Tai - 3 dienų kelionė dviračiais – 173km. Važiuojant šiuo maršrutu aplankoma apie 40 Šilalės rajono lankytinų turizmo vietų: Šilalę, Vytogalą, Upyną, Bijotus, Pajūrį, Žvinglius, Didkiemį, Pagramantį, Biržų Lauką ir kt.

Pagramančio regioninio parko dviračių (automobilių) trasa įrengta 2011 m. siekiant supažindinti lankytojus su Pagramančio regioninio parko svarbiausiomis vertybėmis, kraštovaizdžiu. Keliaudami šia trasa turistai susipažįsta su Pagramančio bažnytkaimio centrinės dalies urbanistine struktūra ir kultūros paveldo vertybėmis, unikalia Jūros ir Akmenos upės slėnių sandara: šlaitais, atodangomis, rėvomis, parko piliakalniais, natūraliu Lylavos upeliu, Tamošaičių akmeniu, Genių, Gudlaukio ąžuolais, ir kitais objektais.

Dviračių trasa nužymėta nukreipiančiosiomis ir informacinėmis rodyklėmis su atstumų nuorodomis, įrengti informaciniai stendai, kuriuose pateikiama informacija apie lankytinus objektus. Trasa yra žiedinė, ilgis – 35 km. Ji prasideda Pagramančio gyvenvietėje ir toliau kerta Kreivių, Pūtvės, Andriejaičių, Burkėnų bei Alijošiškių kaimo gyvenvietes bei siekia Tamošaičių,

Balskų, Genių, Gudlaukio ir Ringių gyvenamąsias vietoves. Trasa išsidėsčiusi vaizdingose aukštutinėse Akmenos ir Jūros upių slėnių terasose, kerta Pagramančio bei Tyrelių miškus, praeina pro Balskų užtvanką.

Jūros upės vandens turistinė trasa Pagramančio regioniniame parke prasideda Balskų kaime ir baigiasi Tauragėje. Balskų kaime yra įrengta poilsiavietė kurioje galima pailsėti prieš pradedant 38 km. žygį. Ekstremalių pojūčių mėgėjai gali rinktis maršrutą Akmenos upe. Maršrutas parko teritorijoje prasideda ties Pakoplyčio kaimu ir baigiasi ties Ringių kaimu, kur Akmena įteka į Jūrą. Toliau galima plaukti Jūros upės maršrutu. Akmena pasižymi labai staigiais posūkiais, sraunumu (vidutinis nuolydis 1,86 m/km), gausu slenksčių.

3.5. Esami rekreaciniai objektai

Šiuo metu rekreacinė infrastruktūra valstybiniuose miškų urėdijos miškuose yra gana gerai vystoma. Pagrindiniai rekreaciniai objektai yra įrengti labiausiai tam tinkamose vietose – prie vandens telkinių bei labiausiai žmonių lankomuose miškuose. 5 lentelėje pateikiami rekreacinių objektų sąrašai.

Valstybinės reikšmės miškuose yra 29 atokvėpio vietos, 22 poilsiavietės, 5 rekreaciniai arba pažintiniai takai, 2 apžvalgos aikštelės, 2 stovyklavietės. Tūkstančiui hektarų valstybinės reikšmės miško tenka apie 1,8 rekreacinio objekto. Daugiausia rekreacinių objektų – Šilinės girininkijoje.

Miško rekreaciniai objektai, ypač esantys netoli lankomų gamtos ar kultūros paveldo objektų, įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir užima svarbų vaidmenį pažintiniame ir poilsio gamtoje turizme.

Atsižvelgiant į miškų urėdijos rekreacinį potencialą, geriausios sąlygos rekreacijai yra **Šilinės** girininkijoje, todėl čia ir yra įrengta daugiausia rekreacinių objektų. Ši girininkija su savo sausais, vaizdingais pušynais išsiskiria iš bendro miškų urėdijos medynų sudėties konteksto, todėl yra ypač patraukli miško lankytojams. Pagrindinis ir stambiausias šios girininkijos rekreacinis objektas yra stovyklavietė „Miškininkų pastogė“ su gausia įranga ir patrauklia aplinka. Daug lankytojų pritraukia ir kitos vaizdingose vietose esančios poilsiavietės - „Juodežeris“, „Svarkalnis“, Meižio poilsiavietė.

4 pav. Stovyklavietė „Miškininkų pastogė“

5 pav. Atnaujinama Meižio poilsiavietė

Pagramančio ir **Balskų** girininkijų miškai taip pat užima ypač svarbią vietą miškų urėdijos rekreacinėje sistemoje. Nors jų medynai ir nėra aukšto rekreacinio potencialo, tačiau ši teritorija patenka į Pagramančio regioninį parką, todėl didesnį miškų lankymą sąlygoja regioninio parko lankytinų gamtos ir kultūros teritorinių kompleksų sistema. Šiose girininkijose didesnis vaidmuo tenka vystant pažintinę rekreaciją. Pagramančio girininkijoje šią funkciją geriausiai atlieka Lylavos pažintinis takas. Šis takas įrengtas 2004 m., siekiant supažindinti lankytojus su hidrografinio draustinio vertybėmis (natūraliu upeliu, kertinėmis miško buveinėmis). Tako ilgis 1,9 km. Jis vingiuoja Lylavos upelio unikaliomis ir išraiškingomis pakrantėmis. Čia aptiktos retos, įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą rūšys - svogūninė dantažolė, statusis atgiris, paprastasis kardelis, meškinis česnakas. Gausiai auga jonpaparčių sąžalynai. Pastebėtos ir retos Lietuvoje paukščių rūšys: baltnugaris genys, žalioji, pilkoji ir juodoji meletos.

Be kitų smulkesnių rekreacinių objektų, Pagramančio girininkijoje yra stambiausia miškų urėdijos stovyklavietė - „Lakštingalų slėnis“. Ši stovyklavietė prieš kelis metus rekonstruota pasitelkiant Europos Sąjungos fondų lėšas.

6 pav. Stovyklavietė „Lakštingalų slėnis“

Balskų girininkijoje didžiausią svarbą turi Plynosios pažintinis takas. Šis takas įrengtas 2003 m., siekiant supažindinti lankytojus su Plynosios telmologiniu draustiniu. Tako ilgis 1,6 km. Tako pabaigoje yra įrengtas bokštelis, iš kurio galima apžvelgti visą aukštapelkę. Joje gausu retų augalų ir gyvūnų rūšių. Sutinkamos 2 rūšys saulašarių: apskritalapė ir ilgalapė. Peri dirviniai sėjikai, tetervinai.

7 pav. Plynosios pažintinis takas

Be kelių poilsiaviečių ir atokvėpio vietų, šioje girininkijoje yra labai vaizdinga apžvalgos aikštelė „Genių atodanga“. Aikštelės vaizdingumą būtų galima dar labiau padidinti atlikus kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Genių atodanga – skardis dešiniajame Jūros krante, įspūdingame upės vingyje, Tyrelių miško šiauriniame pakraštyje. Jos aukštis – 24-25 m, o ilgis palei upę – 160 m. Genių atodangos papėdėje daug senų įvairaus dydžio nuošliaužų. Tokius skardžius sukūrė stipri šoninė upės srovės erozija staigiame vingyje ir šlaito nuogulos, kurios byra, šliaužia ir net virsta žemyn. Todėl atodangų vaizdas nuolat kinta.

Dar viena svarbi kryptis miškų urėdijos rekreacinėje sistemoje yra Tauragės miesto ir priemiesčių gyventojų rekreacinių poreikių tenkinimas ir srautų reguliavimas. Ši funkcija tenka prie miesto esančios **Tauragės** girininkijos miškams. Be kelių atokvėpio vietų ir poilsiaviečių, labai svarbią funkciją atlieka dvi miškų urėdijos įrengtos dviračių trasos miško lankytojams. Tai – Oko miško ir Tauragės miško dviračių trasos. Šios trasos driekiasi miško keliais, prie jų įrengti informaciniai stendai, kreipiančios informacinės rodyklės, šalia šliejasi kelios atokvėpio vietos. Šios dviračių trasos skatina aktyvų, sportinį miestiečių poilsį gamtoje.

8 pav. Dviračių trasos informacinis stendas

Visose kitose miškų urėdijos girininkijose taip pat pakankamai gerai išvystyta rekreacinė infrastruktūra, visur yra mažiausiai po 2 rekreacinius objektus. Kaip ypač išpuoselėtas reikėtų paminėti Pužiškės poilsiavietę (Pužiškės gir. 15 kv.) su nauja originalaus dizaino įranga, taip pat Žygaičių girininkijos poilsiavietę „Eglė – žalčių karalienė“ (54 kv.).

9 pav. Pužiškės girininkijos poilsiavietė

10 pav. Dabrupinės girininkijos poilsiavietė

6 lentelė. **Esami rekreacijos objektai**

Pajūrio girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	18	84	Miško baldų komplektas, informacinis stendas.
	Poilsiavietės			

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
1.	Poilsiavietė „Pelėdynė“	13	65	2 pavėsinės su miško baldų komplektais, supynės, čiuožynė, šiukšliadėžė, laužavietė.

Pagramančio girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
	Atokvėpio vieta	31	4	*Pagramančio RP teritorija.* Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
1.	Atokvėpio vieta „Geležinkeliukas“	39	63	*Pagramančio RP teritorija.* Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
2.	Atokvėpio vieta	47	19	*Pagramančio RP teritorija.* Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė „Po eglėmis“	33	27	*Pagramančio RP teritorija.* Pavėsinė su miško baldais, laužavietė, lauko tualetas, šiukšliadėžė.
2.	Poilsiavietė „Trys berželiai“	38	35	*Pagramančio RP teritorija.* Pavėsinė su miško baldais, laužavietė, šiukšliadėžė.
	Stovyklavietės			
1.	Stovyklavietė „Lakštingalų slėnis“	33	37	*Pagramančio RP teritorija.* Teritoriškai erdvi stovyklavietė su tvenkinių ir pasivaikščiojimo takų, tiltelių sistema. Įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, vaikų žaidimų aikštelė, suoliukai, 4 pavėsinės, 5 miško baldų komplektai, laužavietė, poilsio namelis, laiptai į apžvalgos aikštelę, informaciniai stendai.
	Pažintiniai takai			
1.	Lylavos pažintinis takas	48	24; 25; 32; 34-36; 58-60; 68.	*Pagramančio RP teritorija.* Įrengtas 2004 m., siekiant supažindinti lankytojus su hidrografinio draustinio vertybėmis (natūraliu upeliu, kertinėmis miško buveinėmis). Tako ilgis 1,9 km. Jis vingiuoja Lylavos upelio unikaliomis ir išraiškingomis pakrantėmis. Čia aptiktos retos, įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą rūšys - svogūninė dantažolė, statusis atgiris, paprastasis kardelis, meškinis česnakas. Gausiai auga jonpaparčių sąžalynai. Pastebėtos ir retos Lietuvoje paukščių

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
				rūšys: baltnugaris genys, žalioji, pilkoji ir juodoji meletos.

Obelyno girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	72	Prie 18	Miško baldų komplektas.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė „Už pušynėlio“	65	26	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.

Ringių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
1.	**Atokvėpio vietos**			
	Atokvėpio vieta	7	59	Miško baldų komplektas.
2.	Atokvėpio vieta	30	2	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė (ne valstybinės reikšmės miške)	506	2	*Pagramančio RP teritorija.* Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
2.	Poilsiavietė	14	38	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
3.	Sutkų poilsiavietė	24	25	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.

Pužiškės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta „Paminklas“	2	15	Miško baldų komplektas.
2.	Atokvėpio vieta	4	64	Miško baldų komplektas
3.	Atokvėpio vieta	5	21	Miško baldų komplektas
4.	Atokvėpio vieta	9	6	Miško baldų komplektas
5.	Atokvėpio vieta „Leoniškė“	10	35	Miško baldų komplektas, 2 suolai, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Pužiškės poilsiavietė	15	11	Pavėsinė su miško baldų komplektu, supuoklės, suoliukas, miško baldų

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
				komplektas, lauko tualetas, laužavietė, automobilių stovėjimo aikštelė, užtvarai, šiukšlių konteineris, informacinis stendas.

Batakių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	78	43	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	6	10	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.
2.	Bijotų poilsiavietė	150	56	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.

Dabrupinės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	7	3	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
2.	Atokvėpio vieta	21	6	*Pagramančio RP teritorija.* Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
3.	Atokvėpio vieta	35	8	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
4.	Atokvėpio vieta	133	7	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
5.	Atokvėpio vieta	214	10	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė „Eglė – žalčių karalienė“	54	9	2 pavėsinės su miško baldų komplektais, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė, lieptas.
	Pažintiniai takai			
1.	Dabrupio pažintinis takas	93 107	15 10	*Pagramančio RP teritorija.* Pažintinis takas po kertinę miško buveinę. Rekreacinė įranga: pavėsinės su miško baldų komplektais, informaciniai stendai, šiukšliadėžė, tilteliai.

Balskų girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Apžvalgos aikštelės			
1.	Apžvalgos aikštelė „Genių atodanga“	29	3	*Pagramančio RP teritorija.* Vaizdas į Genių atodangą ir Jūros upės vingius. Įranga: informacinis stendas, mediniai atitvarai, miško baldų komplektas, suolas, šiukšliadėžė.
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	204	5	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė „Dvarelis“	130	3	*Pagramančio RP teritorija.* Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
2.	Poilsiavietė	226	19	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.
	Pažintiniai takai			
1.	Plynosios pažintinis takas	111-113; 127-130.		*Pagramančio RP teritorija.* Tako ilgis – 1,6 km. Rekreacinė įranga: informaciniai stendai, apžvalgos bokštelis (tako pabaigoje). Medinė tako danga padengta vielos tinklu, apsaugančiu nuo slidumo.

Eičių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	50	46	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.
2.	„Girnų“ poilsiavietė	15	15	Pavėsinė su miško baldų komplektu, laužavietė, šiukšliadėžė.

Tauragės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	54	2	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
2.	Atokvėpio vieta	85	8	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
3.	Atokvėpio vieta	92	1	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
4.	Atokvėpio vieta	92	5	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	28	21	*Pagramančio RP teritorija.* Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė.
2.	Poilsiavietė „Durpynė“	36	16	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
3.	Poilsiavietė „Miško kampelis“	36	15	Pavėsinė su miško baldų komplektu, informacinis stendas, laužavietė, šiukšliadėžė, lauko tualetas.
	Dviračių trasos			
1.	Oko miško dviračių trasa	82-90; 92; 94-98; 100-103.		Apie 6 km ilgio dviračių trasa miško keliais. Trasoje išdėstytos informacinės rodyklės, informaciniai stendai, miško baldai.
2.	Tauragės miško dviračių trasa	36-38; 41-44; 46; 47; 54; 68; 72; 73.		Apie 5,5 km ilgio dviračių trasa miško keliais. Trasoje išdėstytos informacinės rodyklės, informaciniai stendai, miško baldai.

Šilinės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Apžvalgos aikštelės			
1.	Apžvalgos aikštelė „Statusis krantas“	73	26	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta „Kryžius“	6	74	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
2.	Atokvėpio vieta	3	32	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
3.	Atokvėpio vieta	3	33	Pavėsinė su miško baldų komplektu, šiukšliadėžė, lauko tualetas, informacinis stendas.
4.	Atokvėpio vieta	34	4	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
5.	Atokvėpio vieta „Prie Martyno“	41	20	Pavėsinė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė.
	Poilsiavietės			
1.	Meižio poilsiavietė	9	37-39; 45; 46.	4 pavėsinės, 4 miško baldų komplektai, laužavietės, skulptūra, supynės, lieptas, tiltas, medinė tvora su vartais, lauko tualetas, informacinis stendas.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
2.	Poilsiavietė „Juodeželis“	20	17 20 30	2 pavėsinės su miško baldų komplektais (viena iš jų ant liepto), lieptas, lauko tualetas, laužavietė, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.
3.	Poilsiavietė „Svarkalnis“	49	25	Pavėsinė su miško baldų komplektu, laužavietė, šiukšliadėžė, informacinis stendas.
	Stovyklavietės			
1.	Stovyklavietė „Miškininkų pastogė“	3	30	7 pavėsinės su miško baldų komplektais, laužavietės, šiukšliadėžės, mediniai užtvarai, tinklinio aikštelė, lauko tualetas, medinės skulptūros, mediniai atrakcionai vaikams (supynės, laipynės), medinės skulptūros.

7 lentelė. **Esamų miško rekreacinių objektų sąvadas**

Eil. Nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Apžvalgos aikštelės	Pažintiniai, rekreaciniai takai, trasos	Stovykla-vietės
1	Pajūrio	1	1			
2	Pagramančio *(tame tarpe Pagramančio RP)*	3 *(3)*	2 *(2)*		1 *(1)*	1 *(1)*
3	Obelyno	1	1			
4	Ringių *(tame tarpe Pagramančio RP)*	2	3 *(1)*			
5	Pužiškės	5	1			
6	Batakių	1	2			
7	Dabrupinės	5 *(1)*	1		1	
8	Balskų *(tame tarpe Pagramančio RP)*	1	2 *(1)*	1 *(1)*	1 *(1)*	
9	Eičių		2			
10	Tauragės *(tame tarpe Pagramančio RP)*	4	3 *(1)*		2	
11	Šilinės	5	3	1		1
	Iš viso: *(tame tarpe Pagramančio RP)*	**29** *(4)*	**21** *(5)*	**2** *(1)*	**5** *(3)*	**2** *(1)*

4. SOCIALINĖS FUNKCIJOS STIPRINIMAS

4.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas

Miškų urėdijos teritorijos rekreacijos teritorinę sistemą sudaro įžymios lankytinos vietos ir objektai miške ir šalia jo, turistiniai keliai, takai bei trasos, poilsio vietos, sujungtos tarpusavyje turistiniais lankymo maršrutais, o taip pat su aplinkine apgyvendinimo ir autokelių sistema. Rekreacinę teritorinę sistemą lemia lankytinų vietų išsidėstymas ir teritorijos infrastruktūra.

Esami ir projektuojami rekreacijos objektai bei kraštovaizdžio formavimo priemonės sudarys miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų pritaikymo žmonių poilsiui kompleksą. Miškų urėdijos miškuose pagrindinės rekreacijos kryptys turėtų būti – pažintinis turizmas ir poilsis gamtoje. Pažintinio turizmo kryptis turėtų vyrauti Pagramančio RP teritorijoje, o poilsio gamtoje kryptis labiausiai turėtų dominuoti Šilinės girininkijoje.

8 lentelė. **Rekreacinės infrastruktūros objektų valstybiniuose miškuose klasifikacija, bendri turinio ir kokybės reikalavimai**

Objektas	**Turinio reikalavimai**	**Kokybės ir kiti reikalavimai**
Apžvalgos aikštelė (regykla)	-aikštelė -vizualinė informacija (stendai, nuorodos) -lauko baldai, pavėsinės -dekoratyvinės apsauginės tvorelės/apribojimai ir kt.	Aikštelėje gali būti įrengtas į žemę besiremiantis statinys (bokštas, pakyla ar kt.). Jame gali būti įrengti stebėjimui pritaikyti įrenginiai (žiūronai, teleskopai ir kt.),
Atokvėpio vieta	-lauko baldai -vizualinė informacija	Vieninga kompozicija, objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas,

		saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai. Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į komplektą būtų optimalus. Tai palengvins jų gamybą.
Mokomasis takas	-lauko baldai -pavėsinės -tualetai -vizualinė informacija -privažiavimai, automobilių stovėjimo sprendimai	Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti komplektuojamas visiems šio miško takams siekiant paryškinti takų stilistinį vientisumą bei savitumą.
Pažintinis takas	-vizualinė informacija -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -automobilių stovėjimo sprendimai	Takų įrangos elementai (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) projektuoti atsižvelgiant į esamą apylinkių rekreacinės architektūros pobūdį, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras.
Poilsiavietė	-lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -vizualinė informacija -automobilių stovėjimo aikštelės	Naudojamas medis, įranga dažoma natūraliam medžiui artima spalva.
Pliažas (paplūdimys, maudyklė)	-tinkamas saugus maudymuisi vandens telkinys, maudymosi įrenginiai -lauko baldai, pavėsinės, -sporto ar laisvalaikio įrenginiai, -laužavietės -tualetai	

	-informacijai skirti statiniai. - privažiavimai, automobilių stovėjimo sprendimai	
Rekreacinis takas	-miško baldai, pavėsinės, -sporto ar laisvalaikio įrenginiai: laipynės, supynės, vaikų žaidimo įrenginiai ir kt. -vizualinės informacijos įrenginiai,	Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai.
Stovyklavietė	-vieta palapinėms statyti -prausyklos, tualetai -atliekų surinkimo aikštelės -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai; -automobilių stovėjimo aikštelės -laužavietės -vizualinės informacijos įrenginiai	

Informacinės priemonės. *Informaciniai stendai* gaminami kokybiškai iš lauko sąlygoms atsparių medžiagų, funkcionalios konstrukcijos. Pritvirtinti prie tvirtai įkastų stulpelių (medinių, metalinių, betoninių ir kt.) tinkamam žiūrėjimui (paprastai nežemesniame negu 2 m.) aukštyje. Statomi prie įvažiavimo į vietos objektą (kelio, kvartalinės) atviroje, lengvai pastebimoje ir pasiekiamoje vietoje. Jeigu į objektą galima įvažiuoti ar įeiti keletu skirtingų kelių ar objektas turi ilgą atkarpą su keliu,- statomi keli.

Nuorodos į atskirus objektus teritorijų viduje gali būti žemesnės. Gaminami skydai (nerūdijančios skardos lakšto, plastiko, medienos ar kt.), kurių dydis yra ne mažiau kaip 0,2 m2 ploto, užrašas aiškiai perskaitomas, naudojami patikimi lauko sąlygoms dažai, poligrafija, nurodomas miškų urėdijos pavadinimas (gali būti pridedant logotipą), girininkijos pavadinimas, kvartalų ir sklypų numeriai, objekto pavadinimas ir paskirtis, objekto schema ir aprašymas (jeigu būtina), objektą prižiūrinčios girininkijos telefono numeris ir kt.

4.2. Poilsio organizavimo sprendiniai

Rekreacinė sistema Tauragės miškų urėdijoje yra gana gerai išvystyta. Tam pasitarnauja ir tai, kad dalis miškų urėdijos teritorijos patenka į Pagramančio regioninį parką, kuris daug dėmesio

skiria rekreacijai. Artimiausiais metais daugiausia dėmesio reikėtų skirti jau esamų objektų atnaujinimui, priežiūrai, naujos rekreacinės įrangos papildymui. Naujai įrengti siūloma 1 poilsiavietę, 5 atokvėpio vietas, 3 pažintinius arba rekreacinius takus, 1 prekybos miško gėrybėmis vietą. Be to siūlome atnaujinti 13 esamų rekreacinių objektų. Pirmiausia pasirinktinai rekonstruojami turėtų būti labiausiai lankomi ir patogiausiai pasiekiami objektai. Naujų objektų įrengimui ar atnaujinimui rekomenduotina parengti techninius projektus bei pritraukti papildomus finansavimo šaltinius (teikti paraiškas, siekiant panaudoti ES lėšas).

Projektuojami objektai ir jų apibūdinimas pateikiami 10 lentelėje, atnaujinami – 12 lentelėje. Detalesni įrengiamų naujų objektų rekreacinės įrangos kiekiai ir jų išdėstymas turėtų būti pateikiami kiekvieno objekto įrengimo techniniuose projektuose.

9 lentelė. **Suvestiniai projektuojamų rekreacijos objektų duomenys**

Eil. nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Kiti rekreaciniai objektai	Rekreaciniai, pažintiniai takai
1.	Ringių	1			
2.	Pužiškės	1			1
3.	Dabrupinės *(tame tarpe Pagramančio RP)*	1 *(1)*			1 *(1)*
4.	Balskų	1			
5.	Eičių			1	
6.	Šilinės	1	1		1
Iš viso: *(tame tarpe Pagramančio RP)*		**5** ***(1)***	**1**	**1**	**3** ***(1)***

10 lentelė. **Projektuojami nauji rekreacijos objektai**

Ringių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1.	Atokvėpio vieta	1	14	III	Miško baldų komplektas, informacinis stendas, šiukšliadėžė, pavėsinė.

Pužiškės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1.	Atokvėpio vieta	7	13	III	Miško baldų komplektas.
	<u>Takai</u>				

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
1.	Pažintinis takas	15	1; 9; 10; 17; 18; 22; 23; 70.	III	Pažintinis takas (apie 1 km ilgio) siūlomas nuo poilsiavietės link kertinės miško buveinės. Pagrindiniai eksponuojami akcentai – stambūs KMB ąžuolai, Agluonos upės slėnis. Projektuojama įranga: informaciniai stendai, informacinės rodyklės ir kita įranga, numatyta pagal techninį projektą.

Balskų girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1	Atokvėpio vieta	2	6	IIB	Miško baldų komplektas, informacinis stendas, šiukšliadėžė, pavėsinė.

Dabrupinės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Takai</u>				
1.	Pažintinis takas link ąžuolo	95	4 6	IIA	*Pagramančio RP teritorija.* Tako ilgis – apie 65 m. Takas turės vesti nuo kvartalinės link stambaus ąžuolo – kertinės miško buveinės. Numatoma įranga: informacinis stendas, informacinė rodyklė, tiltelis, suoliukai ir kita įranga, numatyta pagal techninį projektą.
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1.	Atokvėpio vieta	107	1	III	*Pagramančio RP teritorija.* Miško baldų komplektas, informacinis stendas, šiukšliadėžė, pavėsinė.

Eičių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Informaciniai stendai</u>				
1.	Informacinis stendas	79	30	IV	Informacinis stendas įvažiuojant į miškų urėdijos teritoriją: „Tauragės miškų urėdija. Eičių girininkija“.
	<u>Kiti objektai</u>				
1.	Prekybos miško gėrybėmis vieta	64	7	IV	Įrengti iki 10 stalų ir suolų su stoginėmis, šiukšliadėžę, suformuoti aikštelę automobilių

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
					sustojimui. Aikštelę pažvyruoti. Šioje teritorijoje ypač gausu uogautojų ir grybautojų, kurie pardavinėja surinktas gėrybes. Aikštelė su bent minimalia infrastruktūra padidintų tiek pardavėjų, tiek sustojusių pirkėjų saugumą.

Šilinės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	Poilsiavietės				
1.	Poilsiavietė	71	4	IV	Pavėsinė, laužavietė, miško baldų komplektas, mediniai atrakcionai vaikams, sporto įrenginiai, šiukšliadėžė, informacinis stendas ir kita įranga, numatyta pagal techninį projektą.
	Atokvėpio vietos				
1.	Atokvėpio vieta	66	46	III	Miško baldų komplektas, informacinis stendas, šiukšliadėžė, pavėsinė.
	Takai				
1.	Rekreacinis takas	71	3 4 10	IV	Tako ilgis – apie 570 m. Žiedinis takas prie projektuojamos poilsiavietės, skirtas pasivaikščiojimui vaizdingam pušyne. Numatoma įranga – 3-5 suoliukai, informacinis stendas, šiukšliadėžė ir kita įranga, numatyta pagal techninį projektą.

11 lentelė. **Suvestiniai numatomų atnaujinti rekreacijos objektų duomenys**

Eil. Nr.	Girininkija	Poilsia-vietės	Stovyklavie-tės	Pažintiniai takai	Atokvėpio vietos	Apžvalgos aikštelės
1.	Pagramančio *(tame tarpe Pagramančio RP)*		1 *(1)*			
2.	Ringių	1				
3.	Pužiškės				2	
4.	Balskų *(tame tarpe Pagramančio RP)*	1 *(1)*		1 *(1)*		1 *(1)*
5.	Eičių	1				
6.	Tauragės				4	
7.	Šilinės				1	

Eil. Nr.	Girininkija	Poilsia-vietės	Stovyklavie-tės	Pažintiniai takai	Atokvėpio vietos	Apžvalgos aikštelės
Iš viso: *(tame tarpe Pagramančio RP)*		**3** *(1)*	**1** *(1)*	**1** *(1)*	**7**	**1** *(1)*

12 lentelė. **Numatomi atnaujinti rekreacijos objektai**

Pagramančio girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Stovyklavietės</u>				
1	Stovyklavietė „Lakštingalų slėnis“	33	37	IIB	*Pagramančio RP teritorija.* Siūloma papildomai įrengti 2-3 pavėsines su miško baldų komplektais bei iki 6 miško baldų komplektų (po stalą ir 2 suolus).

Ringių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Poilsiavietės</u>				
1	Sutkų poilsiavietė	24	25	IV	Atnaujinant poilsiavietę siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus).

Pužiškės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1	Atokvėpio vieta	9	6	IV	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus).
2	Atokvėpio vieta „Leoniškė“	10	35	III	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus) ir lauko tualetą.

Balskų girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Apžvalgos aikštelės</u>				
1	Apžvalgos aikštelė	29	3	IIA	*Pagramančio RP teritorija.* Atnaujinant apžvalgos aikštelę siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus).
	<u>Poilsiavietės</u>				
2	Poilsiavietė „Dvarelis“	130	3	IIA	*Pagramančio RP teritorija.* Atnaujinant poilsiavietę siūloma

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
					papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus) ir laužavietę.
	<u>Pažintiniai takai</u>				
3	Plynosios pažintinis takas	111 112 113	1 1;2;3; 5;10;1 1. 8;9;10; 12.	IIA	*Pagramančio RP teritorija.* Rekonstruoti pažintinį taką, įrengiant naują atšaką, grįžimui nuo apžvalgos bokštelio. Tokiu būdu būtų formuojamas lankytojams labiau patrauklus žiedinis takas. Galima įrengti iki 10 stotelių – informacinių stendų, gamtine tematika, 3-5 suoliukus poilsiui. Atšakos ilgis – apie 1350 m, danga – lentos (analogiškai, kaip ir esamoje atšakoje).

Eičių girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Poilsiavietės</u>				
1	Poilsiavietė	50	46	III	Atnaujinant poilsiavietę siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus), pavėsinę su baldais, laužavietę, lauko tualetą, šiukšliadėžę.

Tauragės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1	Atokvėpio vieta	54	2	IV	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus), pavėsinę su baldais.
2	Atokvėpio vieta	85	8	IIB	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus), pavėsinę su baldais.
3	Atokvėpio vieta	92	1	IIB	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus), pavėsinę su baldais.
4	Atokvėpio vieta	92	5	IIB	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma papildomai įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus), pavėsinę su baldais.

Šilinės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Miškų grupė	Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai		
	<u>Atokvėpio vietos</u>				
1	Atokvėpio vieta „Kryžius“	6	74	IV	Atnaujinant atokvėpio vietą siūloma įrengti miško baldų komplektą (stalą ir 2 suolus), šiukšliadėžę.

4.3. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Kraštovaizdžio formavimo kirtimais siekiama sukurti visų pirma patrauklius rekreaciniu požiūriu vietovaizdžius. Jie taikytini bet kokio amžiaus, struktūros ir ploto medynuose. Šiems kirtimams priklauso erdvių ir sudėties formavimo bei kompleksiniai kirtimai:

a) erdvių formavimo kirtimai taikomi ten, kur būtina padidinti atvirų ir pusiau atvirų vietovaizdžių plotus uždaruose, ypač monotoniškuose (vienaardžiuose, grynuose ar mišriuose) medynuose, gyvenviečių prieigose, siekiant suformuoti pusiau atvirus medynus bei pagerinti patrauklių medynų erdvinę struktūrą, o taip pat atidengti kraštovaizdžio reginių vietas.

b) sudėties formavimo kirtimais siekiama norimos rūšinės sudėties, reikiamo spygliuočių ir lapuočių, medžių ir krūmų, skirtingų augalijos ardų santykio. Jie pagal reikalą taikytini intensyviau lankomose medynuose prie rekreacijos objektų, takų.

c) kompleksinio kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai vykdomi derinant kelis kraštovaizdžio formavimo kirtimų būdus.

Tauragės miškų urėdijos miškuose suprojektuoti tik erdvių formavimo ir kompleksinio kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Žymiausią kraštovaizdžio formavimo kirtimų dalį sudarytų erdvių formavimo kirtimai - didelio skalsumo, uždaro kraštovaizdžio tipo medynų retinimas, paverčiant juos gerai apžvelgiamu ir praeinamu mišku. Sengirių dekoratyvumą padidintų saikingi rinktiniai kirtimai, įvairiaardžių ar mišrių eglynų - atsiliekančių augime eglučių atranka. Šiais kirtimais reikėtų atidengti įdomesnius senojo miško medžius ir reginių perspektyvą, paįvairinti pakelės miškelių monotoniją, atveriant šviesias laukymes, trako paslėptus medynus. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai integruoja visas kitas kirtimų sistemas (ugdymo, sanitarinius ir atkuriamuosius-rekonstrukcinius). Pradėti juos vykdyti reikėtų etapais ir vykdyti nuolatos. Pradėti nuo menkaverčio trako ir pomiškio iškirtimo, vėliau kirsti ir nepageidaujamus medžius formuojant estetiniu požiūriu priimtinas, patogias poilsiui erdves. Medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais pradžioje reikėtų atlikti palaipsniui maždaug per 3 metus, o vėliau jį reikėtų tęsti kartojant kas 2 metai, pašalinant tai kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, atsirandantys sausuoliai bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai. Kirstinus medžius turėtų atrinkti specialistai vegetacijos periodo metu esant medžiams su lapais, o kirsti – ne poilsio sezono metu.

Tauragės miškų urėdijoje kraštovaizdžio formavimo kirtimai numatomi prie esamų kai kurių rekreacinių objektų, takų, kelių, vandens telkinių. Kraštovaizdžio formavimo kirtimų miškų urėdijos valdomuose valstybinės reikšmės miškuose suprojektuota 54,8 ha (14 lentelė), iš jų 21,4

ha – kompleksinio kraštovaizdžio formavimo kirtimai, likę 33,4 ha – erdvių formavimo. Didžiausios kraštovaizdžio formavimo kirtimų apimtys susidaro Šilinės girininkijoje.

13 lentelė. **Suvestiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimų duomenys**

Eil. nr.	**Girininkija**	**Kraštovaizdžio formavimo kirtimais kertama:**	
		Plotas, ha	**Didžiausias iškertamas tūris, m^3**
1.	Pajūrio		
2.	Pagramančio *(Tame tarpe Pagramančio RP)*	4,2 *(4,2)*	113 *(113)*
3.	Obelyno		
4.	Ringių	0,5	21
5.	Pužiškės	6,6	138
6.	Batakių		
7.	Dabrupinės		
8.	Balskų *(Tame tarpe Pagramančio RP)*	0,8 *(0,8)*	8 *(8)*
9.	Eičių		
10.	Tauragės	3,0	56
11.	Šilinės	39,7	865
	Iš viso: ***(Tame tarpe Pagramančio RP)***	**54,8** ***(5,0)***	**1201** ***(121)***

14 lentelė. **Projektuojami kraštovaizdžio formavimo kirtimai**

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas maks. tūrio procentas	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
Pagramančio girininkija												
38	35*	0,3	0,3	5B 3E 2D Ą J 10E	90 90 90 90 70 70	0,9 0,1	Lcs	Erdvių formavimo kirtimai. Poilsiavietės aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes.	10	35	10	345
38	36*	1,6	0,6	8E 2E Ą L B	45 65 45 45 45	0,8	Lcs		10	27	16	270
44	51*	1,6	1,6	6B 2E 2J Ą J D 10E	100 100 100 100 50 100 70	0,8 0,1	Lcs	Erdvių formavimo kirtimai. Palei kelią ir partizanų žeminę formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	10	33	53	330
44	60*	0,6	0,6	9J 1E B E J	90 90 90 60 70	0,7	Lds		10	36	22	360
48	25*	2,4	0,8	5E 3D 2B Ą J 10Ą	22 20 20 20 20 60	0,9	Lcs	Erdvių formavimo kirtimai. Lylavos pažintinio tako prieigose, palei kelią, atlikti minimalius kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Retinti traką, pomiškį, antrąjį ardą, formuoti perregimus, estetiškus medynus.	5	9	7	180
48	35*	1,5	0,3	5J 1Ą 1E	80 80 80	0,7	Lcs		5	18	5	360

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas maks. tūrio procentas	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
				1B 1D 1Sb Bt Bt Ą 2 ardas 8E 2Sb	80 80 80 60 40 60 65 50	0,1						
Ringių girininkija												
24	25	0,5	0,5	5E 2E 2D 1B	60 80 60 60	0,9	Ncp	Erdvių formavimo kirtimai. Poilsiavietės aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes.	10	42	21	420
Pužiškės girininkija												
15	1	9,4	1,2	10E Ą Ą J B E D	55 55 90 55 55 80 55	0,9	Lcp	Erdvių formavimo kirtimai. Projektuojamo pažintinio tako aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes.	10	41	49	410
15	9	1,2	1,2	7E 1P 1B 1D Ą	90 95 85 85 85	0,7	Lcp		5	18	21	350
15	10	0,7	0,7	9E 1B Ą P	60 50 60 90	0,5	Lcp		5	12	8	230
15	70	1,5	1,5	7E 1P 1B 1D	90 95 85 85	0,7	Lcp		5	18	26	350

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas maks. tūrio procentas	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
				Ą	85							
15	22	0,3	0,3	3Ą 1Ą 4D 1E 1J U 10E	70 110 80 80 80 80 60	0,6 0,1	Nds	Erdvių formavimo kirtimai. Projektuojamo pažintinio tako aplinkoje formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus medžius. Atverti senus įspūdingus ąžuolus.	10	30	9	295
15	23	0,4	0,4	6Ą 1Ą 2E 1D B U P 10E	140 70 90 80 80 90 90 65	0,5 0,1	Ndp		10	21	8	210
38	37	0,8	0,8	7Sb 1D 1E 1L Ą B Ą	65 85 110 70 130 100 70	0,7	Nds	Erdvių formavimo kirtimai. Tarp kelio ir Agluonos šlaito formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes.	5	10	8	190
38	39	0,5	0,5	4E 4B 1D 1Ą K	95 90 90 95 75	0,7	Nds		5	18	9	350
Balskų girininkija												
2	6	0,8	0,8	3E 2B 2Ą 1L 2Bt U K	70 70 70 60 30 50 50	0,5	Šcs	Erdvių formavimo kirtimai. Formuoti gerai peržvelgiamą medyną su atviromis erdvėmis į Balskų tvenkinio pusę: retinti traką, pomiškį, formuoti „langus“. Kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes.	5	10	8	210

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas maks. tūrio procentas	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
				P Gl	70 50							
Tauragės girininkija												
31	8	2,7	2,7	5E 3P 2B E P	65 65 65 85 85	0,8	Nbl	Erdvių formavimo kirtimai. Aplink holokausto memorialą formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius.	5	18	50	370
31	24	0,3	0,3	5E 3P 2B E P	65 65 65 85 85	0,8	Nbl		5	18	6	370
Šilinės girininkija												
3	28	11,5	4,0	8P 2E B 10E	95 95 95 50	0,7 0,2	Nbl	Erdvių formavimo kirtimai. Šalia stovyklavietės formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius.	10	38	152	380
9	37	1,3	1,3	6E 3P 1B	70 70 70	1,0	Nbl	Erdvių formavimo kirtimai. Poilsiavietės aplinkoje, prie Meižio tvenkinio, formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti atviresnes erdves į tvenkinio pusę.	10	45	58	450
9	38	0,5	0,5	7P 2E 1B 10E	95 95 95 70	0,9 0,2	Nbl		10	52	26	520
9	45	0,4	0,4	6B 1J 2E 1P 10E	75 75 75 75 60	0,8 0,2	Lcl		10	31	12	310
9	46	0,7	0,7	7P 1E 2B 10E	75 75 75 50	0,9 0,1	Nbl		10	44	31	440
9	60	2,6	1,4	5P 3E	75 55	0,6	Nbl		10	29	40	285

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas maks. tūrio procentas	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
				2B E 10E	75 75 45	 0,2						
20	14	2,9	0,8	8B 2P E 10E	65 65 65 35	0,7 0,1	Pbn	Erdvių formavimo kirtimai. Formuoti gerai peržvelgiamą medyną su atviromis erdvėmis prie ežero: retinti traką, pomiškį. Kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes.	10	19	15	195
20	30	0,5	0,5	5E 2P 3B	50 50 50	1,0 	Lcl		10	40	20	400
66	45	1,9	0,2	10P	75	0,9	Nbl	Erdvių formavimo kirtimai. Formuoti perregimus, estetiškus medynus. Gerinti 79 sklype esančios Melno sutartimi nustatytos LDK valstybės sienos atkarpos matomumą. Daugiausia šalinti eglės pomiškį ir antrąjį eglės ardą, atidengti stambias senąsias pušis.	5	20	4	390
66	47	1,1	1,1	5P 1P 2P 2E E 10E	75 105 55 55 105 45	1,0 0,5	Nbl		15	81	89	540
66	49	2,5	1,2	9P 1E E B	50 70 50 50	0,9 	Nbl		10	28	34	280
66	79	0,9	0,3	10P E B	60 60 60	0,8 	Nbl		5	16	5	310
71	3	7,2	7,2	6P 2P 2Ą B E	85 120 75 75 75	0,7 	Ncl	Kompleksinio kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Formuoti perregimus, estetiškus medynus. Grupiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Prie projektuojamo tako bei prie esamų takų ir kelių atidengti senas įspūdingas pušis.	5	15	108	300
71	10	14,2	14,2	8P 1Ą 1B D E	90 70 70 70 60	0,7 	Ncl		5	16	227	330
73	28	1,5	1,5	8Ą 1P	70 70	0,8 	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Aplink apžvalgos aikštelę ir prie kelių formuoti perregimus, estetiškus medynus.	5	13	20	270

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas maks. tūrio procentas	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
				1B D	70 50			Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius.				
73	34	1,4	1,4	8P 1P 1P B Ą	85 105 65 65 65	0,7	Ncl		5	17	24	340
Iš viso:			**54,8**								**1201**	

4.4. Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas

Bet kokie rekreacinės infrastruktūros objektai palikti be priežiūros greitai sunyktų bei taptų šiukšlynais. Kad to išvengtume, būtina organizuoti šių objektų priežiūrą. Objektų priežiūrą sudarytų sekantys darbai:

-objektų apžiūra, sutvarkymas ir paruošimas poilsiavimo sezonui;

-pastovus šiukšlių surinkimas ir išvežimas sezono metu;

-funkcionuojančių lauko tualetų priežiūra;

-objektų teritorijos nušienavimas;

-malkų pristatymas laužavietėms;

-pastoviai atliekami einamojo remonto darbai.

Vienas iš pačių svarbiausių priežiūros darbų būtų šiukšlių surinkimas ir išvežimas atliekamas bent kartą per savaitę (lankomiausiuose objektuose bent 2 kartus) sezono metu.

Labai svarbu yra tinkamai prižiūrėti įrengtus ir funkcionuojančius lauko tualetus. To tinkamai neatliekant rekreaciniai objektai poilsiautojams tampa nepatrauklūs, atstumiantys ir papildomas poilsiautojų srautas pasiskirsto po tam nepritaikytas miško vietas.

Poilsiaviečių ir kitų objektų teritorijos vasaros bėgyje turėtų būti nušienaujamos nors 2-3 kartus, vešlesnę žolę pašalinant iš objektų teritorijos.

Einamojo remonto darbai turėtų būti atliekami prieš poilsiavimo sezono pradžią, o vėliau – esant reikalui. Tai ir pavėsinių stogų einamasis remontas, sulūžusių ar aplaužytų miško baldų sutvarkymas, tvorelių remontas, išvirtusių iš savo vietos laužavietes juosiančių akmenų atstatymas ir panašūs darbai.

Visus šiuos darbus turėtų atlikti pastoviai rekreacinės infrastruktūros objektus prižiūrintys žmonės.

4.5. Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas

Kapitalinio remonto darbus reikėtų atlikinėti kas 5 metai. Per tiek laiko miško sąlygomis daugelis medinių įrenginių stipriai apipūva ir juos tenka remontuoti kapitališkai , pakeisti kai kurias jų dalis arba ir visą įrenginį. Kapitalinis remontas galėtų būti atliekamas ir rečiau, jei greitai pūvančios įrenginių dalys būtų daromos iš ąžuolo medienos arba bent į žemę įkasamas dalis daryti iš spygliuočių medienos prieš tai jas stipriai apdeginant. Šie darbai galėtų būti atliekami ne rekreacinio sezono metu, tų pačių žmonių, kurie prižiūri rekreacinę infrastruktūrą.

Literatūros sąrašas

1. Kultūros vertybių registras (2015). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-10-01]. Prieiga per internetą: http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search

2. Tauragės lankytinos vietos (2015). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-07-20]. Prieiga per internetą: http://taurageinfo.lt/lt/lankytinos-vietos-31

3. Pagramančio regioninio parko direkcija (2009). Apie regioninį parką [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-03-10]. Prieiga per internetą: http://pagramantis.am.lt/VI/index.php - r/173

4. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (2012). Pagramančio regioninis parkas. [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-04-09]. Prieiga per internetą: http://www.vstt.lt/VI/index.php - r/140

5. Generalinė miškų urėdija (2013). Rekreacinės infrastruktūros miškuose plėtra ir priežiūra. [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-08-25]. Prieiga per internetą: http://195.182.70.69/incoming/www/Valstybiniai_miskai/Veiklos_rodikliai/2014/6_2013_Veiklos_rodikliai_2013_Veiklos_rodikliai.pdf

6. Tauragės rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (2007). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-10-01]. Prieiga per internetą: http://www.taurage.lt/go.php/Taurages-rajono-bendrasis-planas47998

7. Šilalės rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (2009). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-09-07]. Prieiga per internetą: http://sena.silale.lt/nlt/Teritoriju-planavimas/Bendrieji-planai/Silales-rajono-bendrasis-planas

8. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (2002). [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-09-07]. Prieiga per internetą: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.737EFE13DAE0

PRIEDAI

1 Priedas

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Lankytini kraštovaizdžio objektai

Akmuo (apeiginis arba su ženklais, dubenėliais)

Laidojimo vieta, kapinės

Memorialinis objektas

Istorinis objektas

Geologinis objektas

Holokausto aukų vieta

Esami rekreacijos objektai

Stovyklavietė

Poilsiavietė

Atokvėpio vieta

Apžvalgos aikštelė

Pažintiniai takai

Projektuojami rekreacijos objektai

Informacinis stendas

Poilsavietė

Atokvėpio vieta

Pažintiniai ir rekreaciniai takai

Pagramančio girininkija

M 1 : 5 000

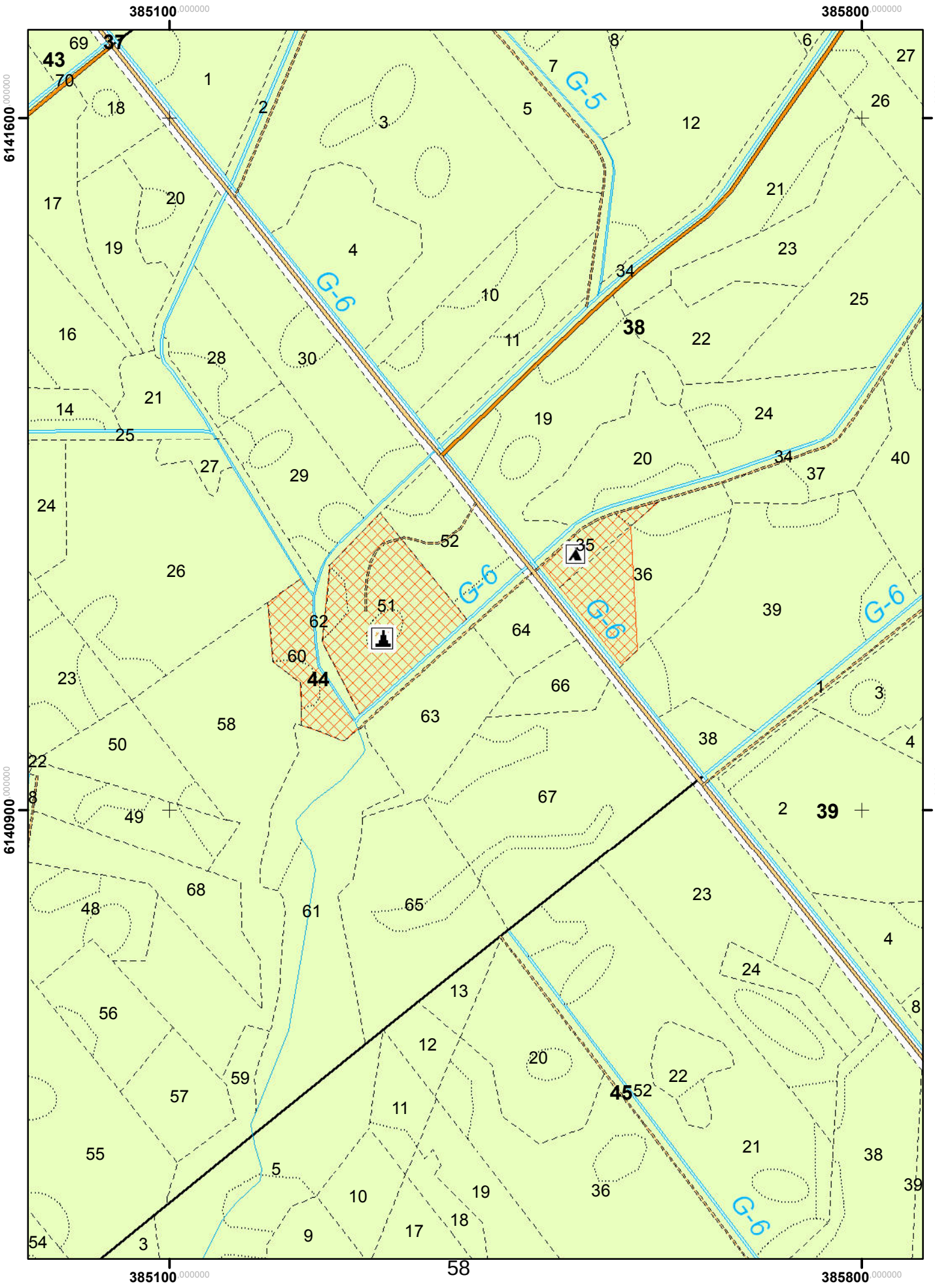

Pagramančio girininkija

M 1 : 5 000

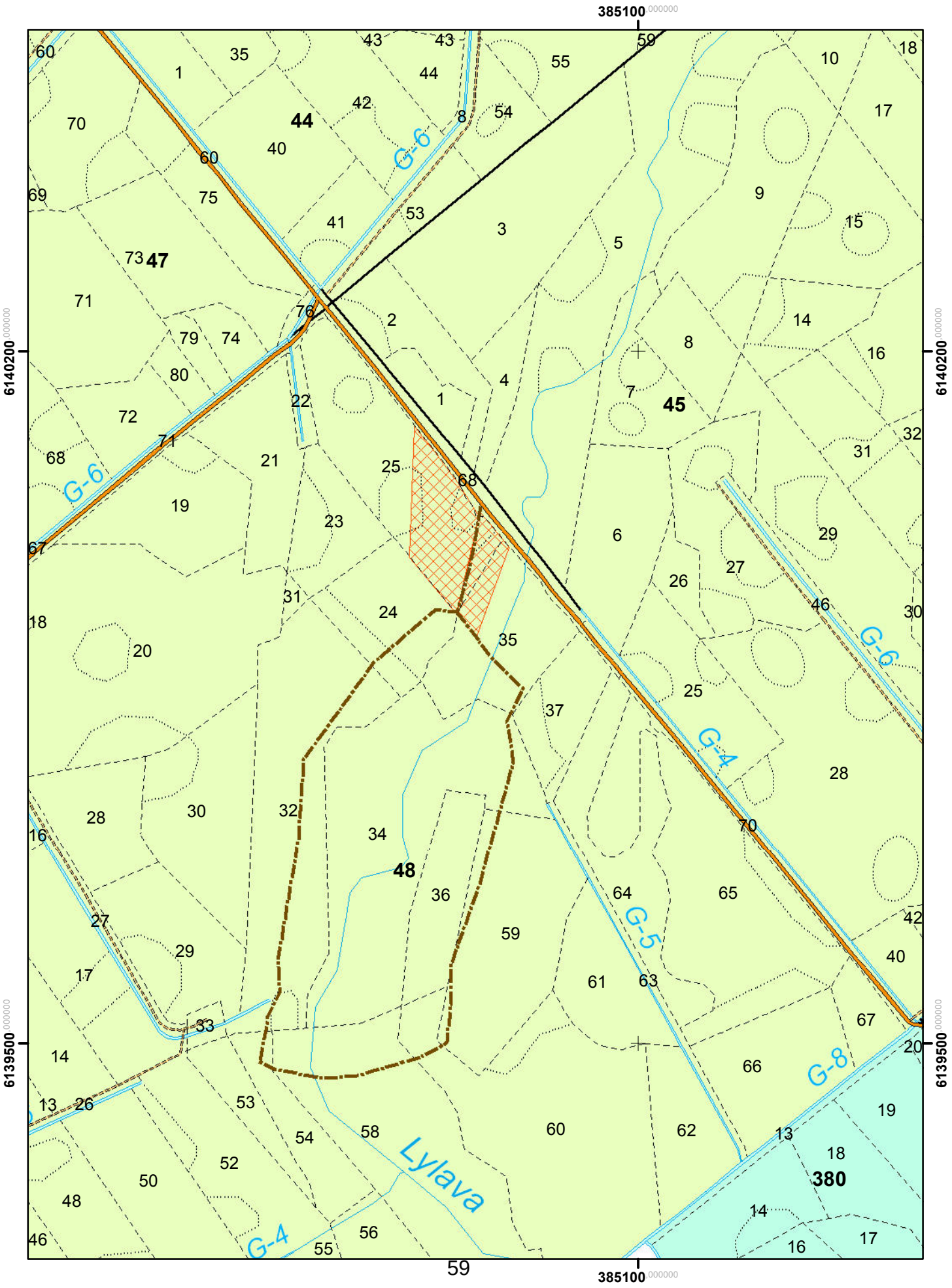

Ringių girininkija

M 1 : 5 000

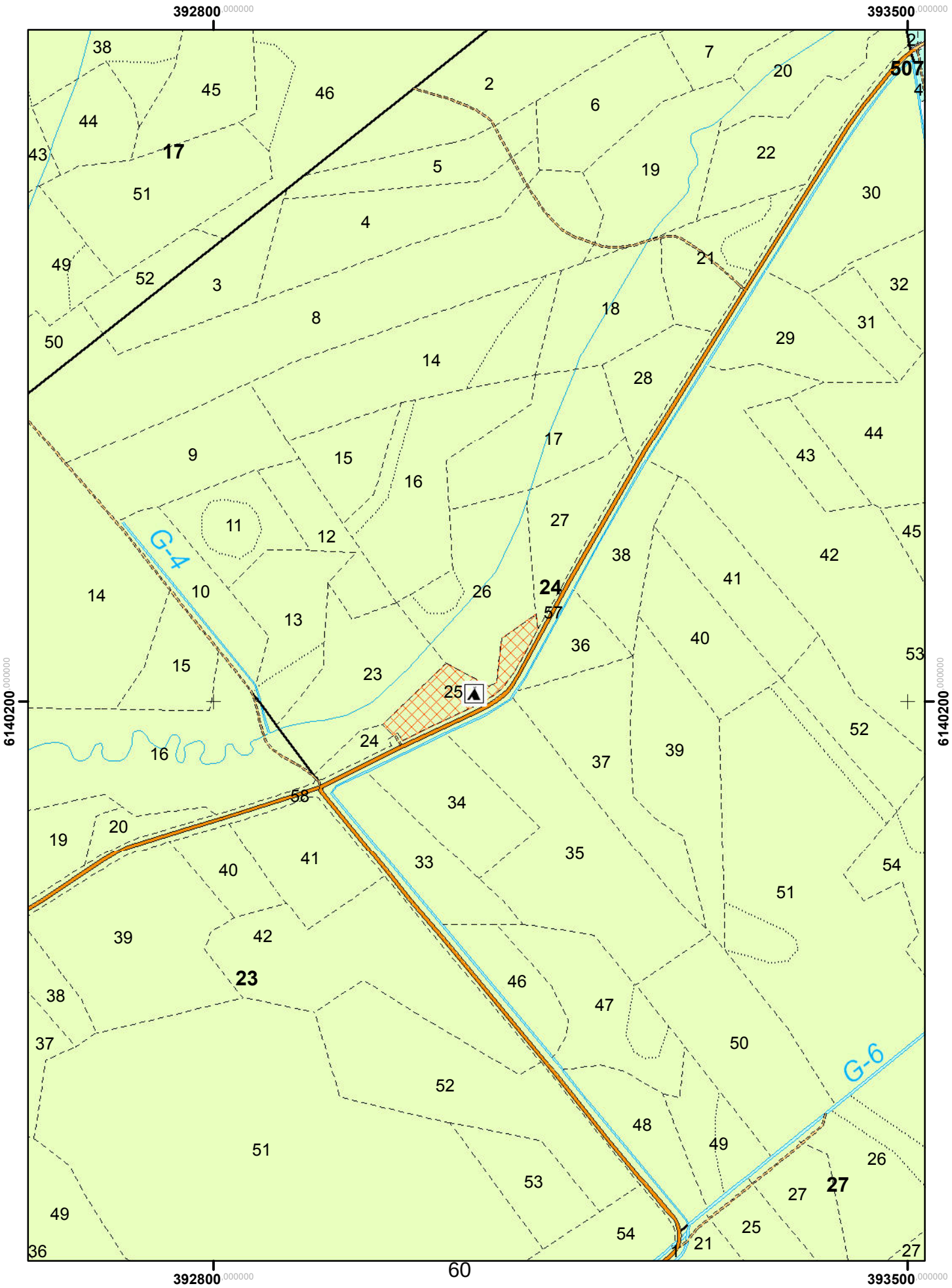

Pužiškės girininkija

M 1 : 5 000

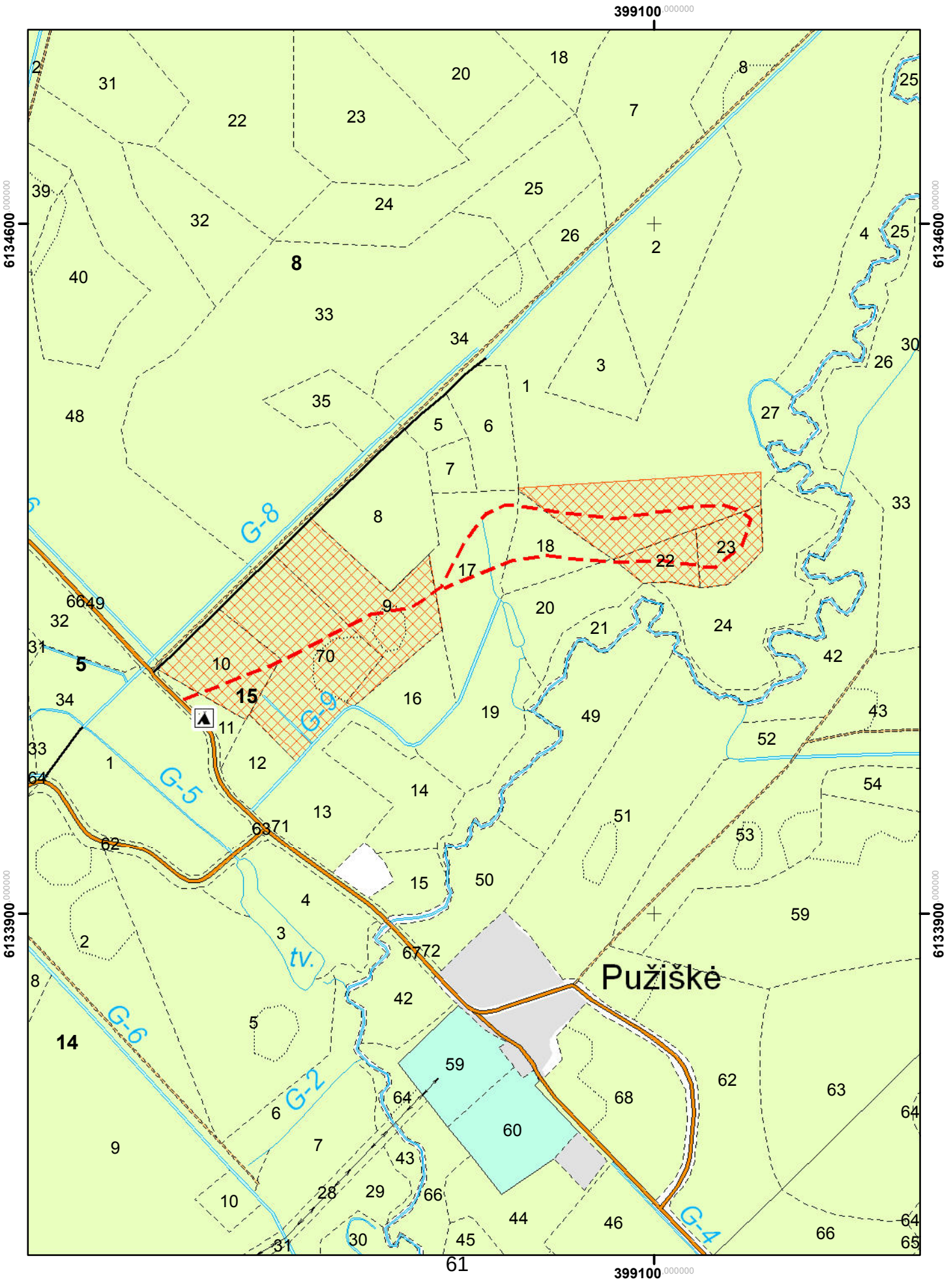

Pužiškės girininkija

M 1 : 5 000

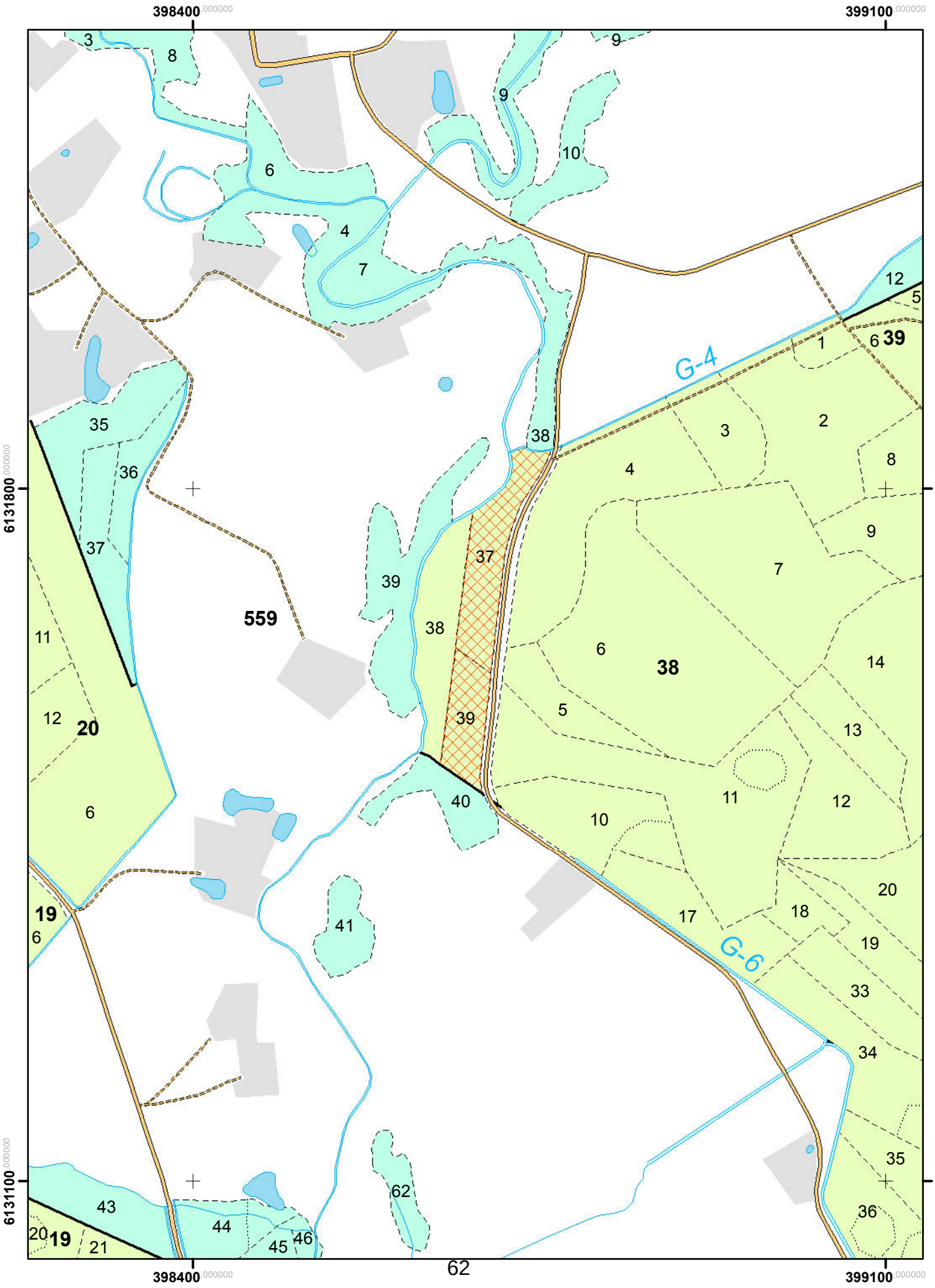

Balskų girininkija

M 1 : 5 000

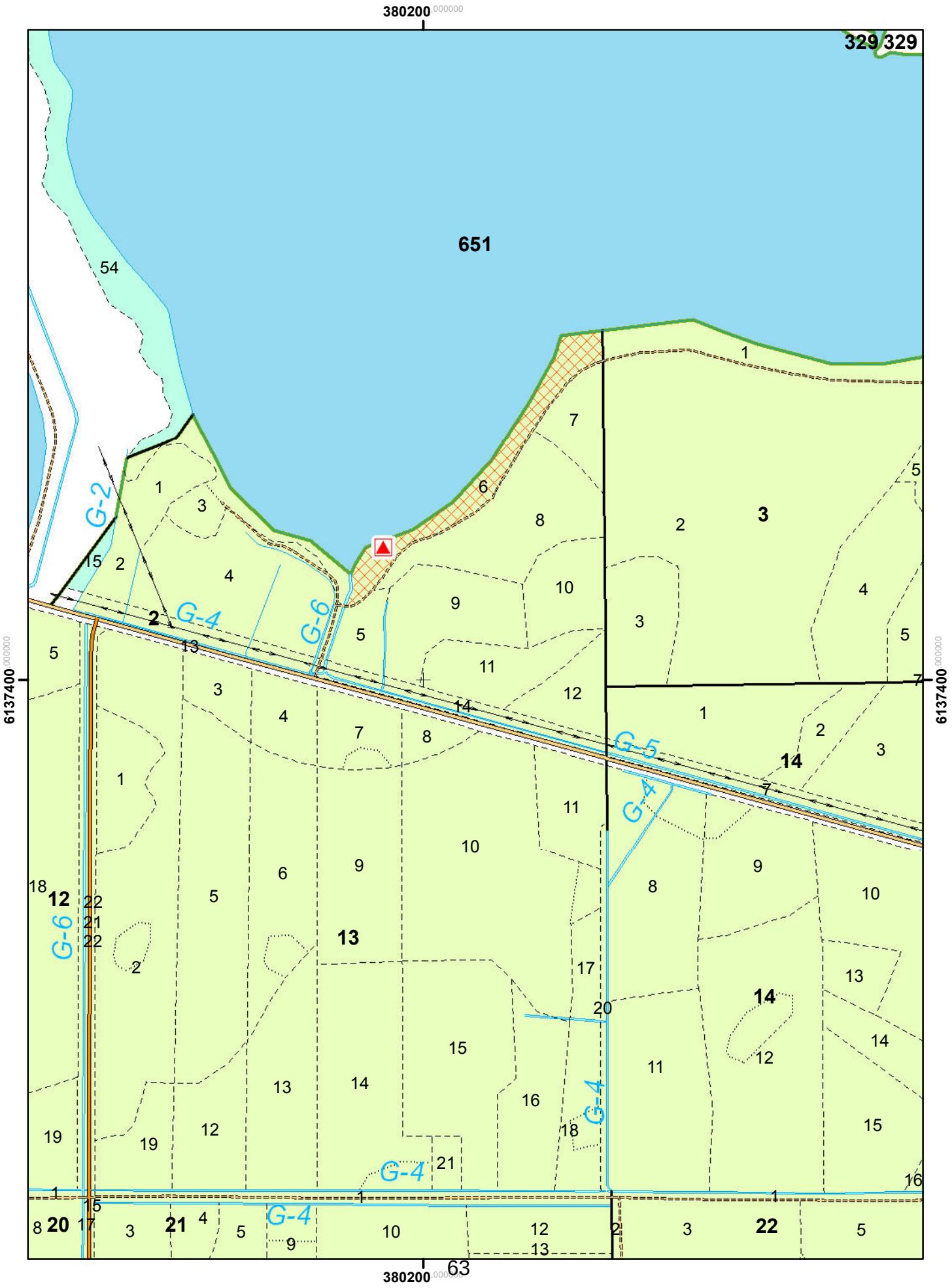

Tauragės girininkija

M 1 : 5 000

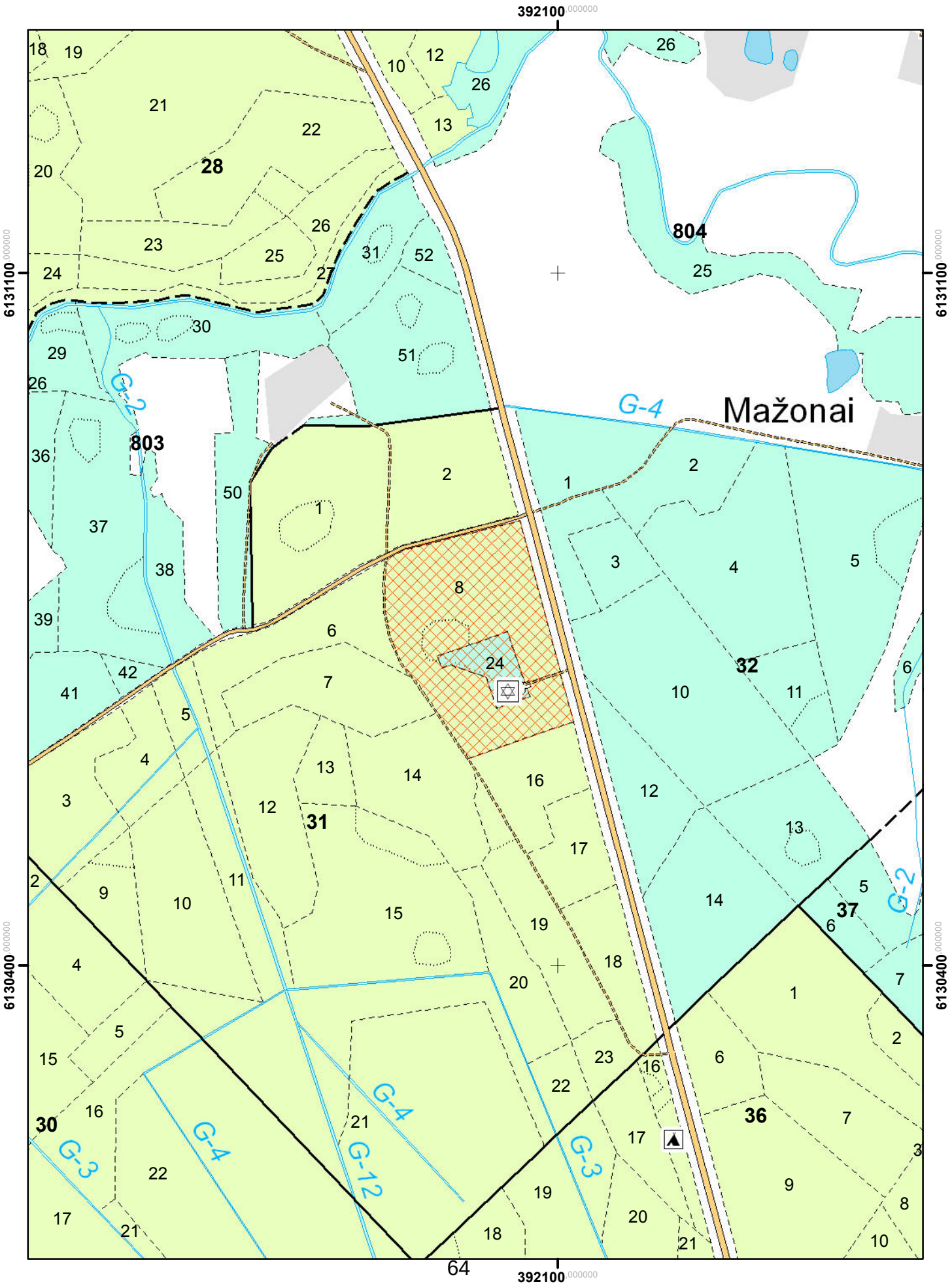

Šilinės girininkija

M 1 : 5 000

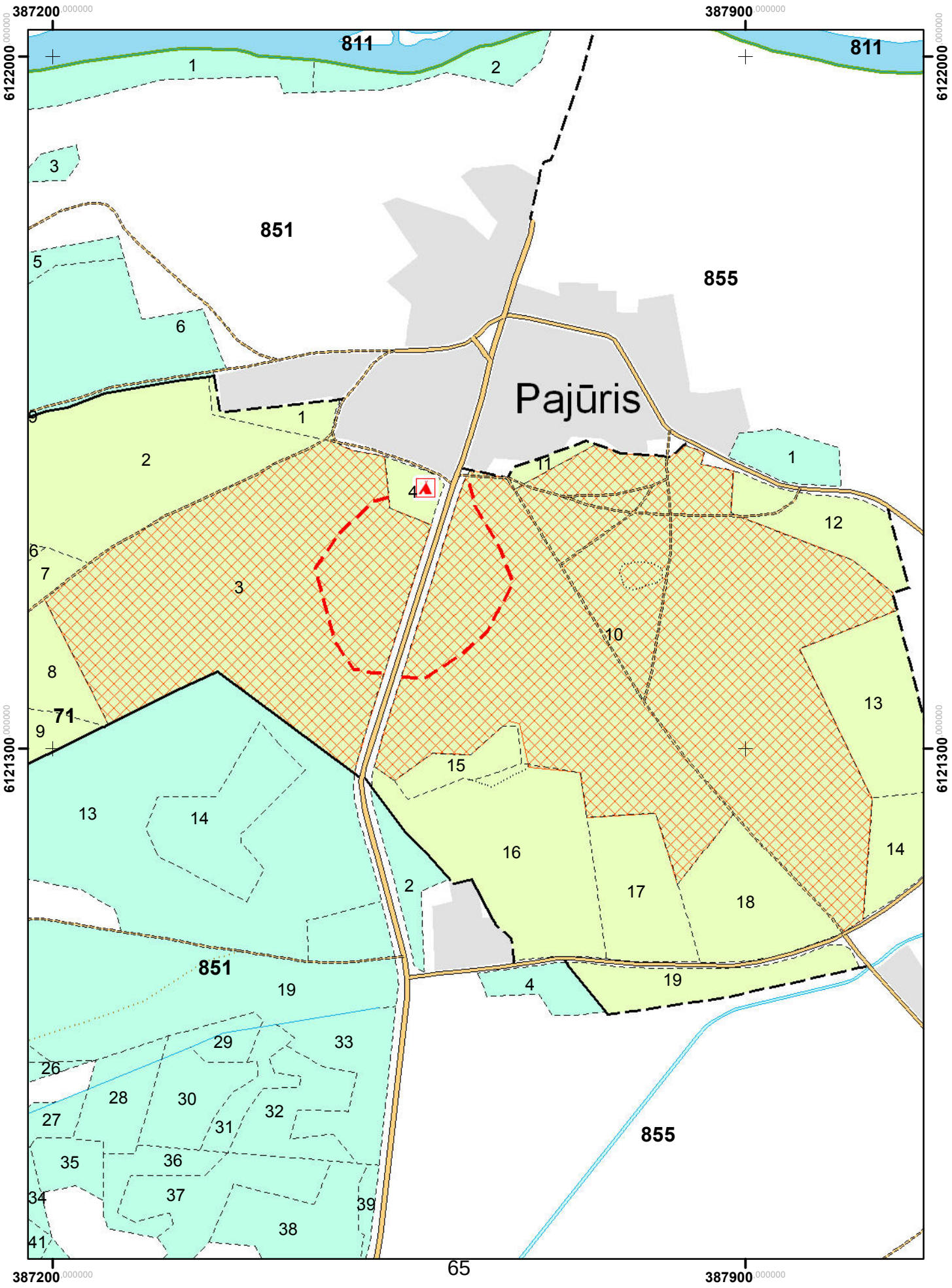

Šilinės girininkija M 1 : 5 000

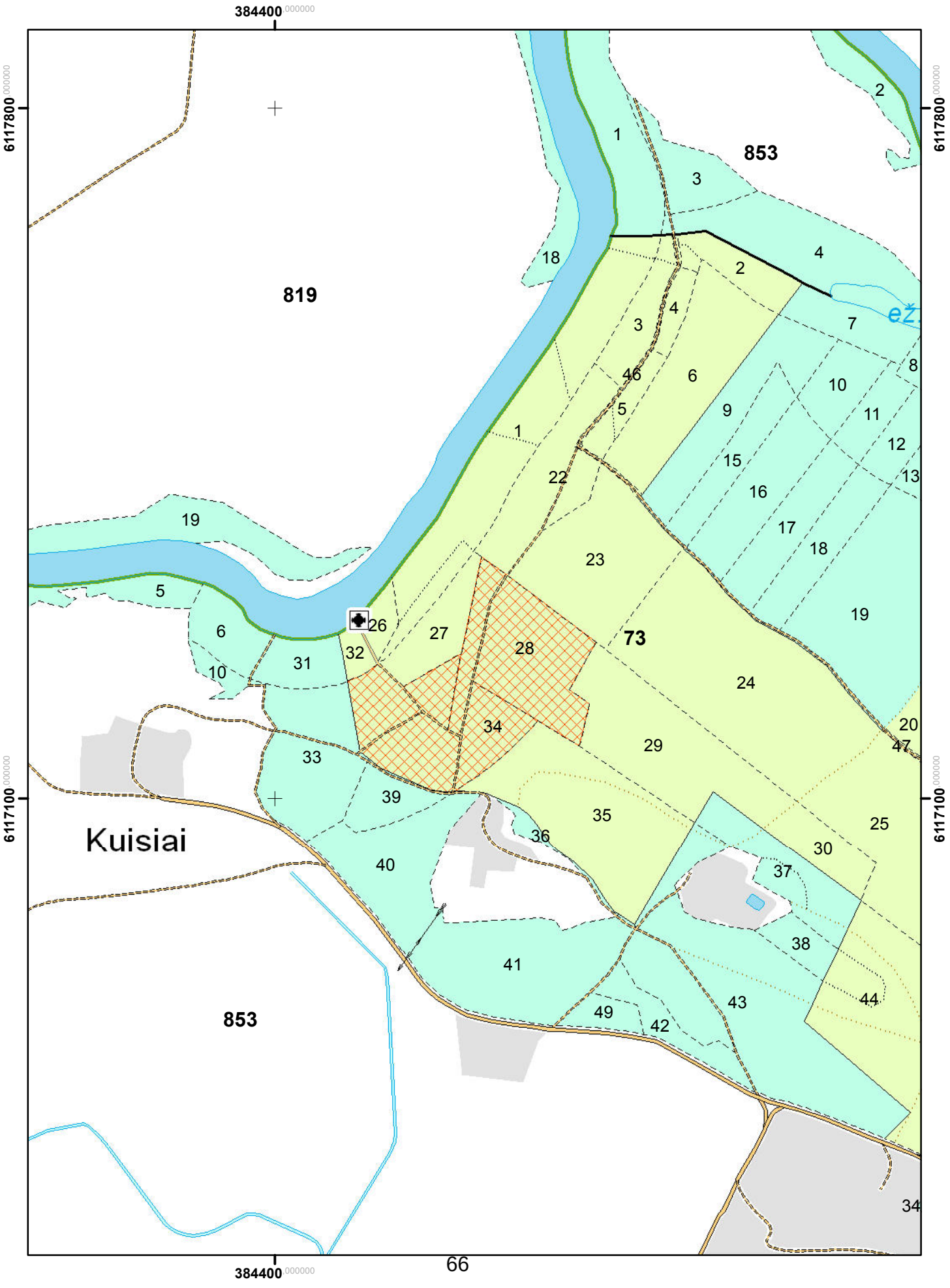

Šilinės girininkija

M 1 : 5 000

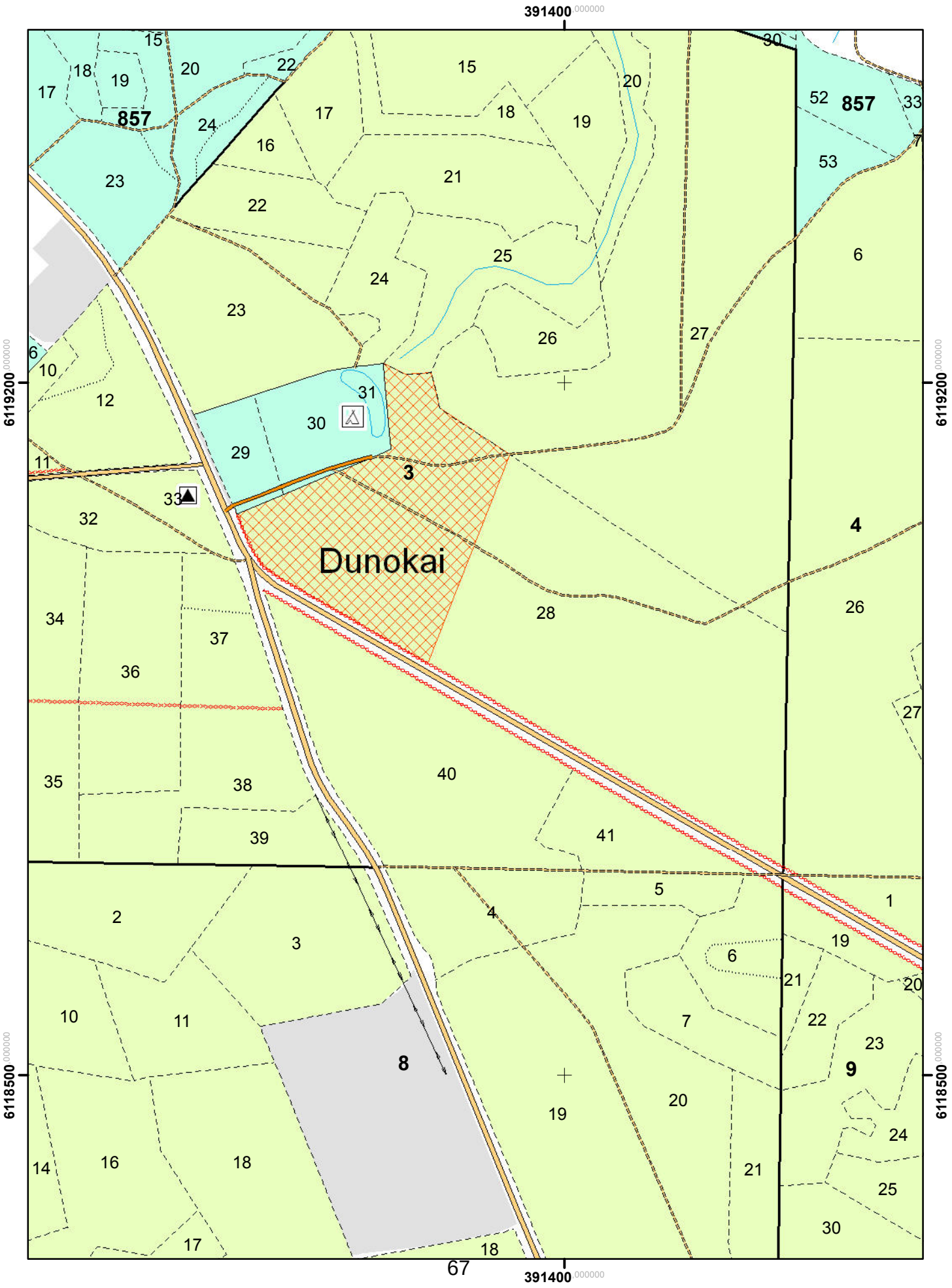

Šilinės girininkija

M 1 : 5 000

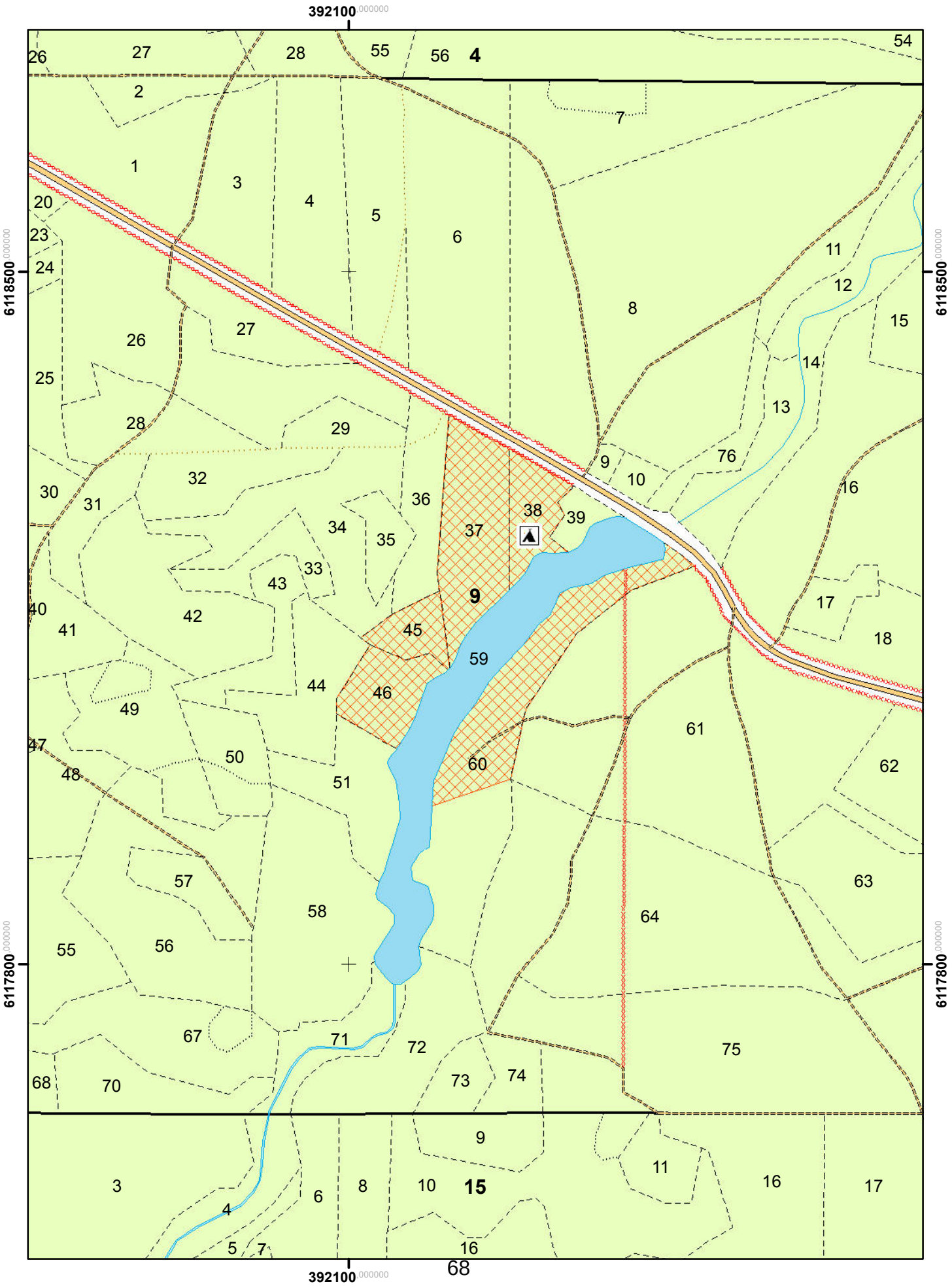

Šilinės girininkija

M 1 : 5 000

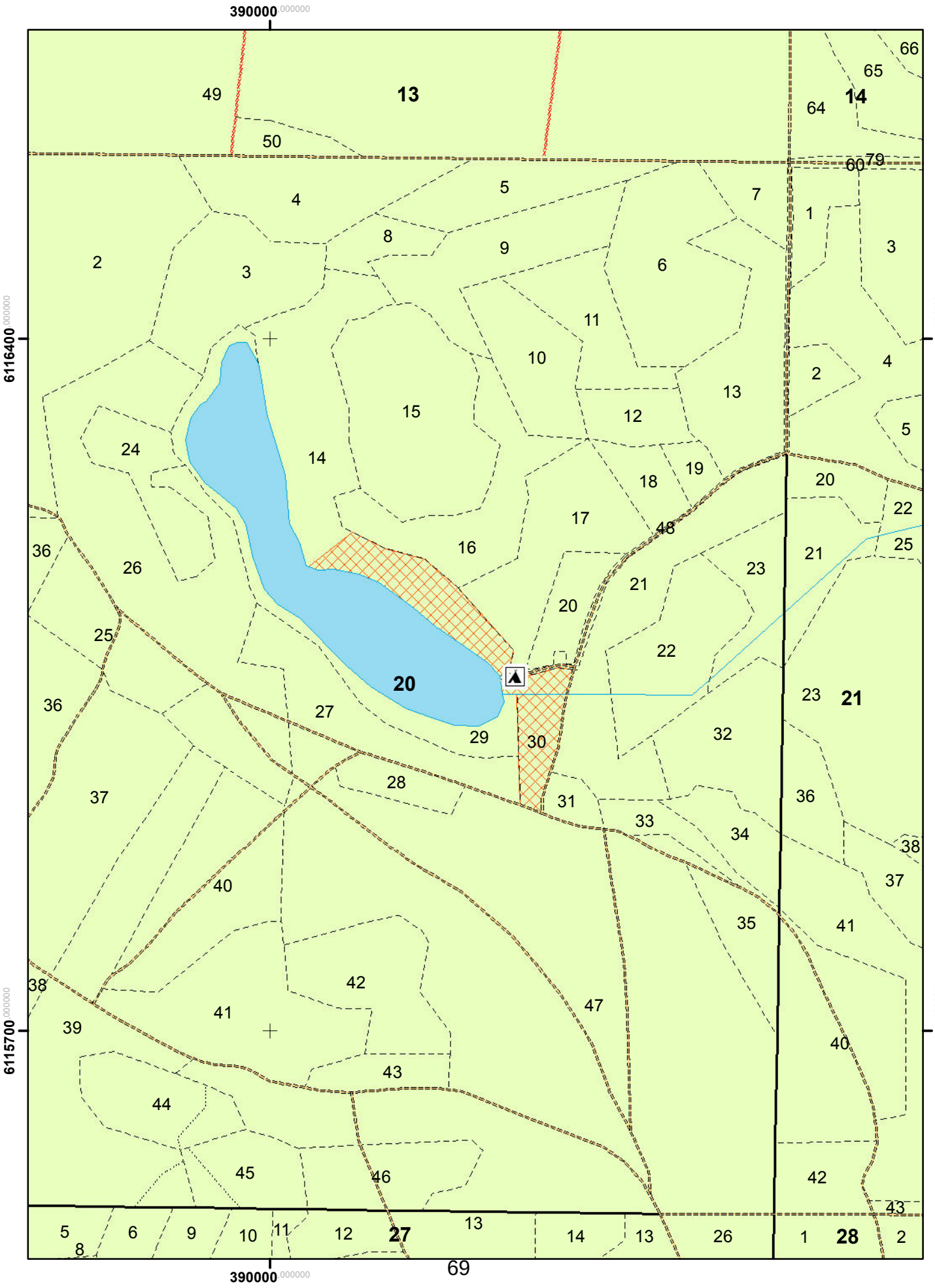

Šilinės girininkija

M 1 : 5 000

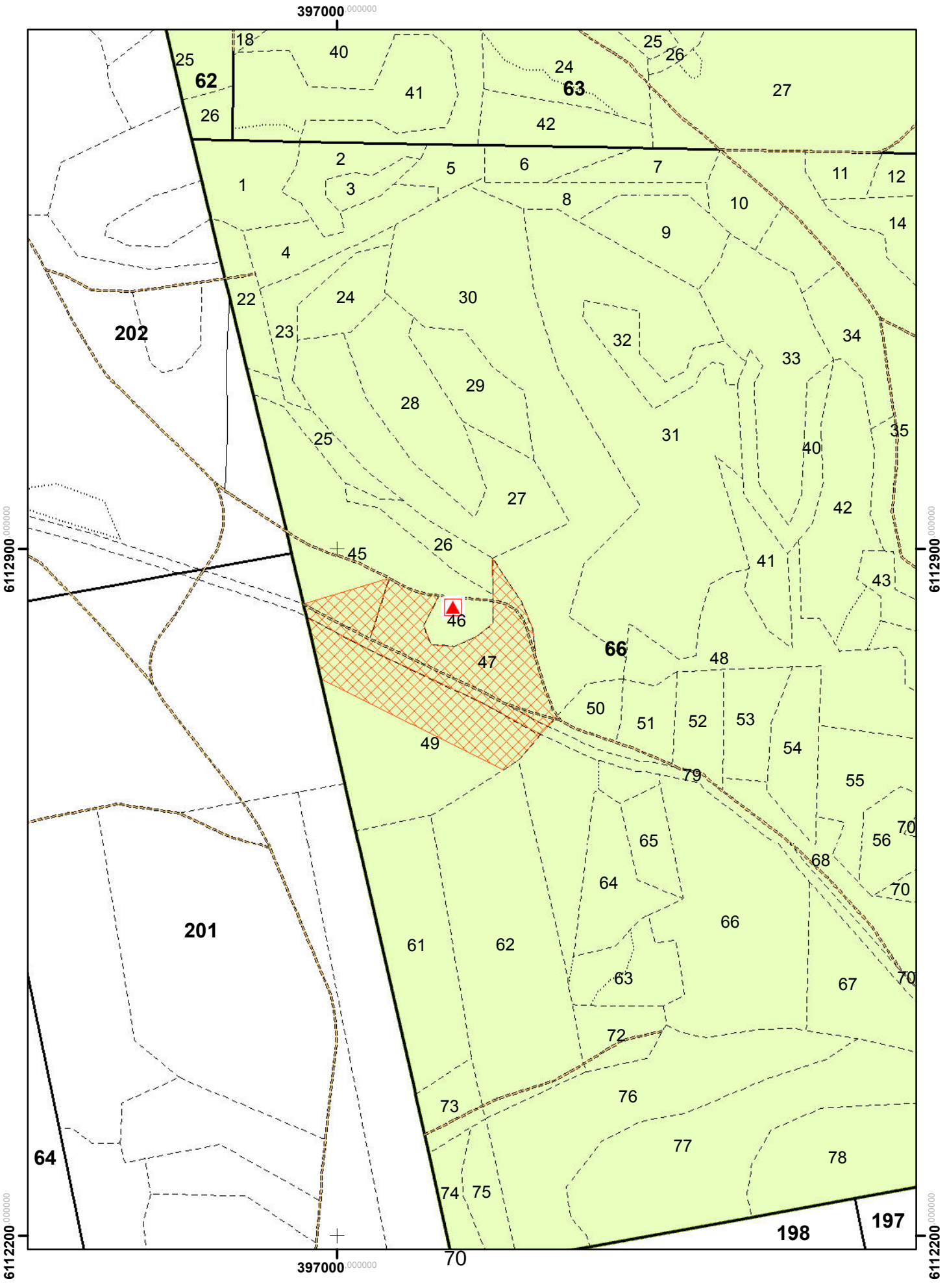

2 Priedas

Kultūros paveldo objektų teritorijos

Sutartiniai ženklai

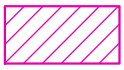
Kultūros paveldo objektų teritorijos

Kultūros paveldo objektų apsaugos nuo fizinio poveikio zona

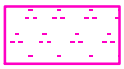
Kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos zona

Valstybinės reikšmės miškai

Kitų naudotojų miškai

Pajūrio girininkija

M 1 : 10 000

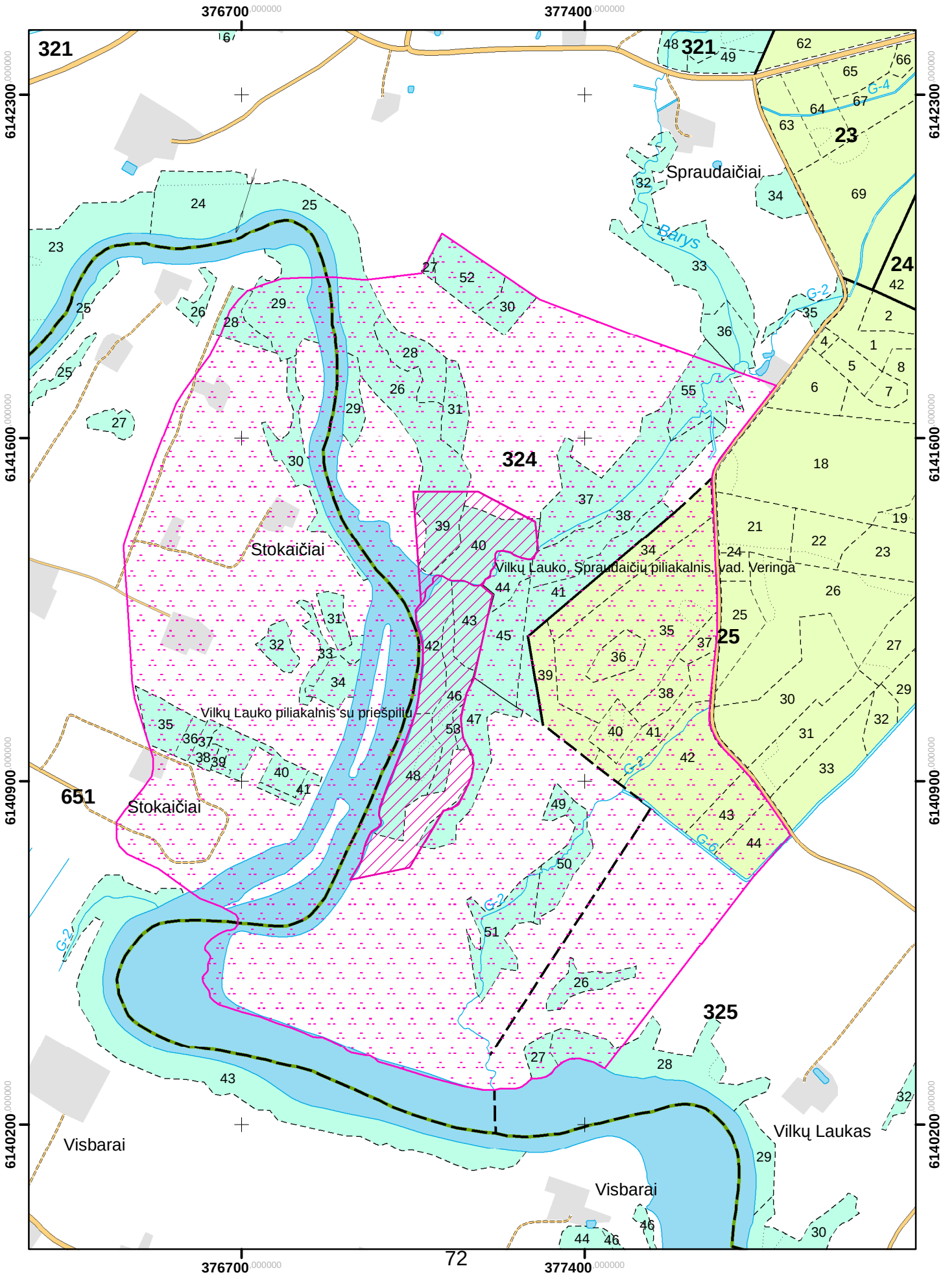

Obelyno girininkija

M 1 : 10 000

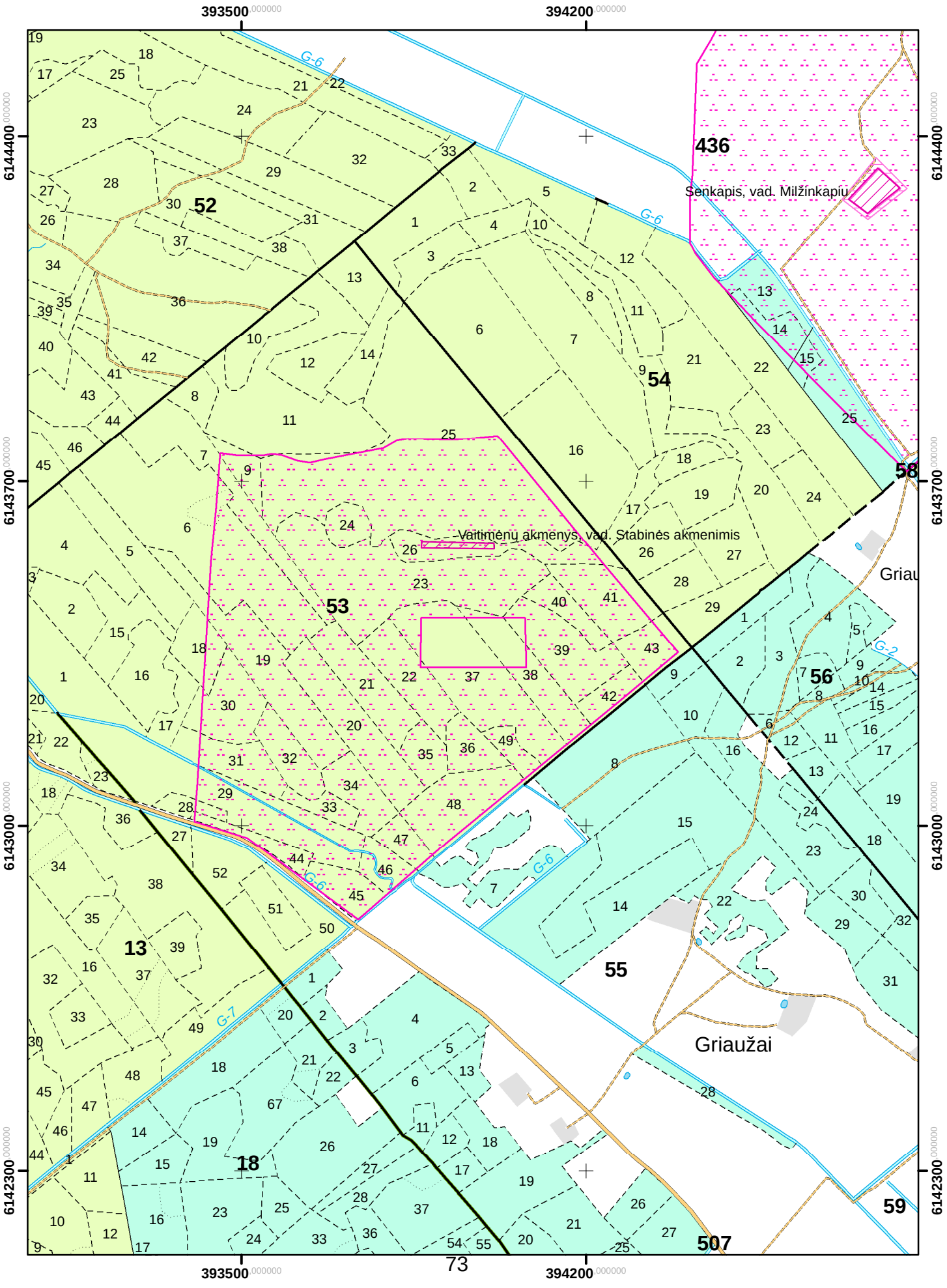

Obelyno girininkija

M 1 : 10 000

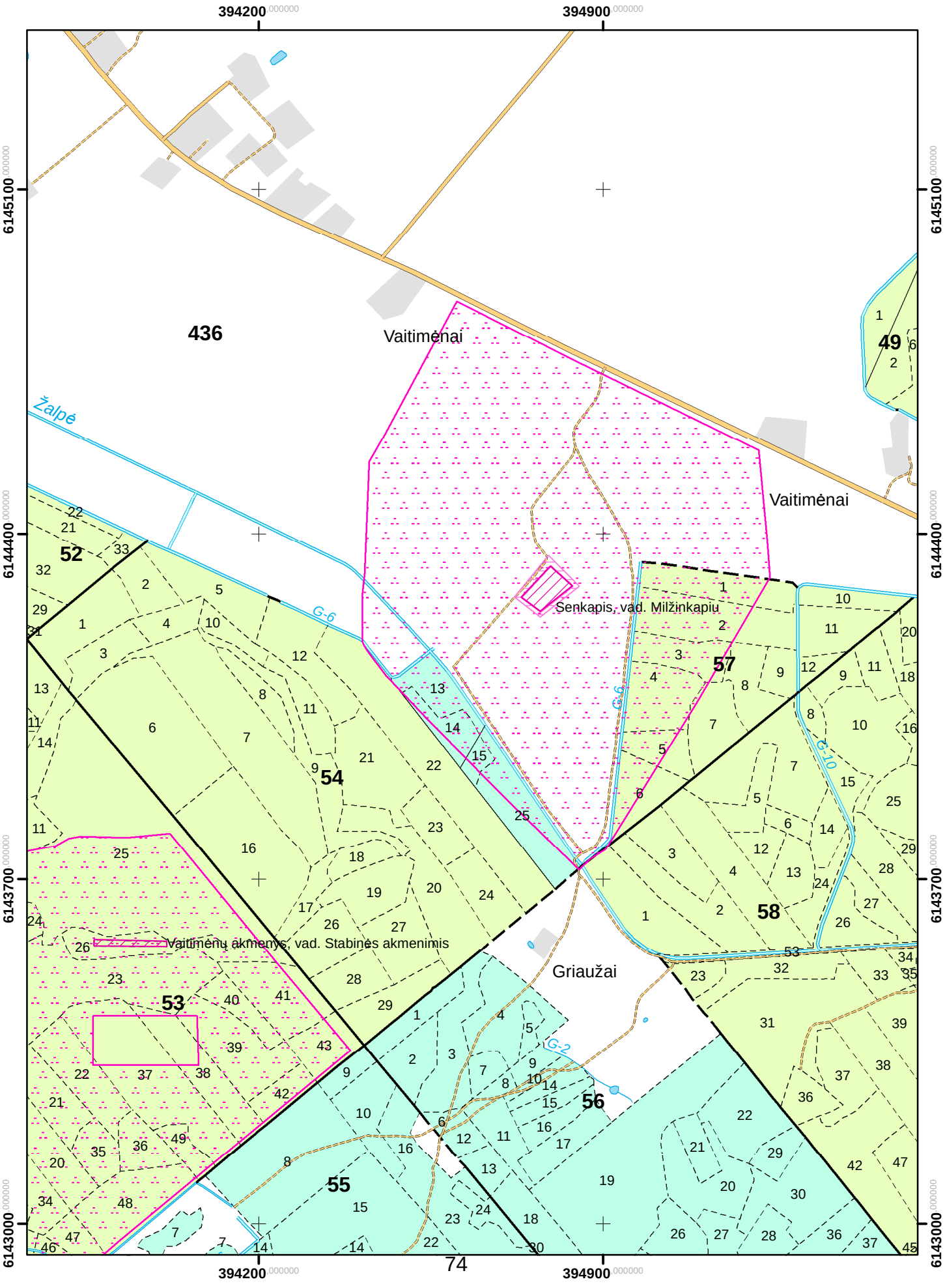

Obelyno girininkija

M 1 : 10 000

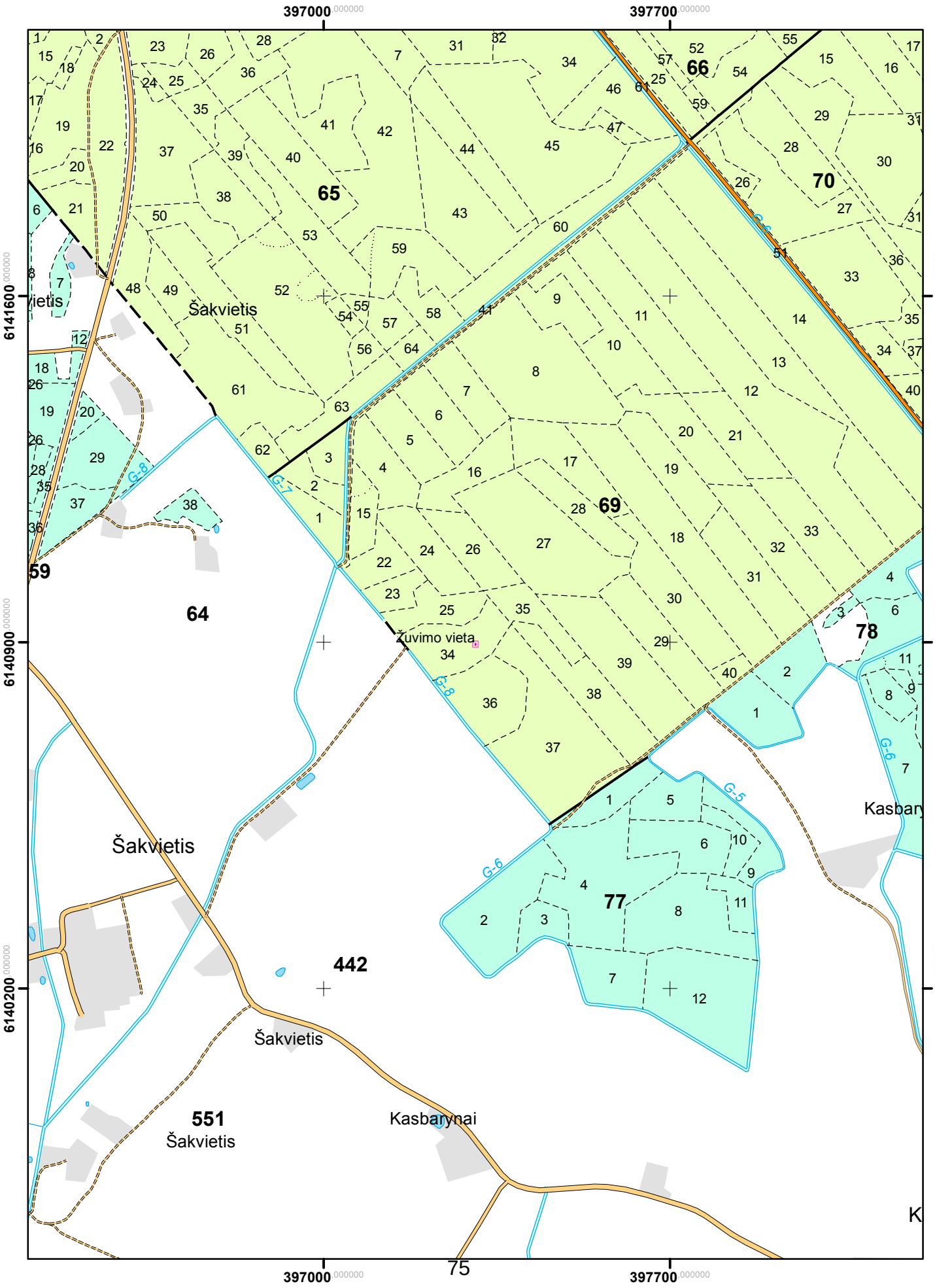

Ringių girininkija

M 1 : 10 000

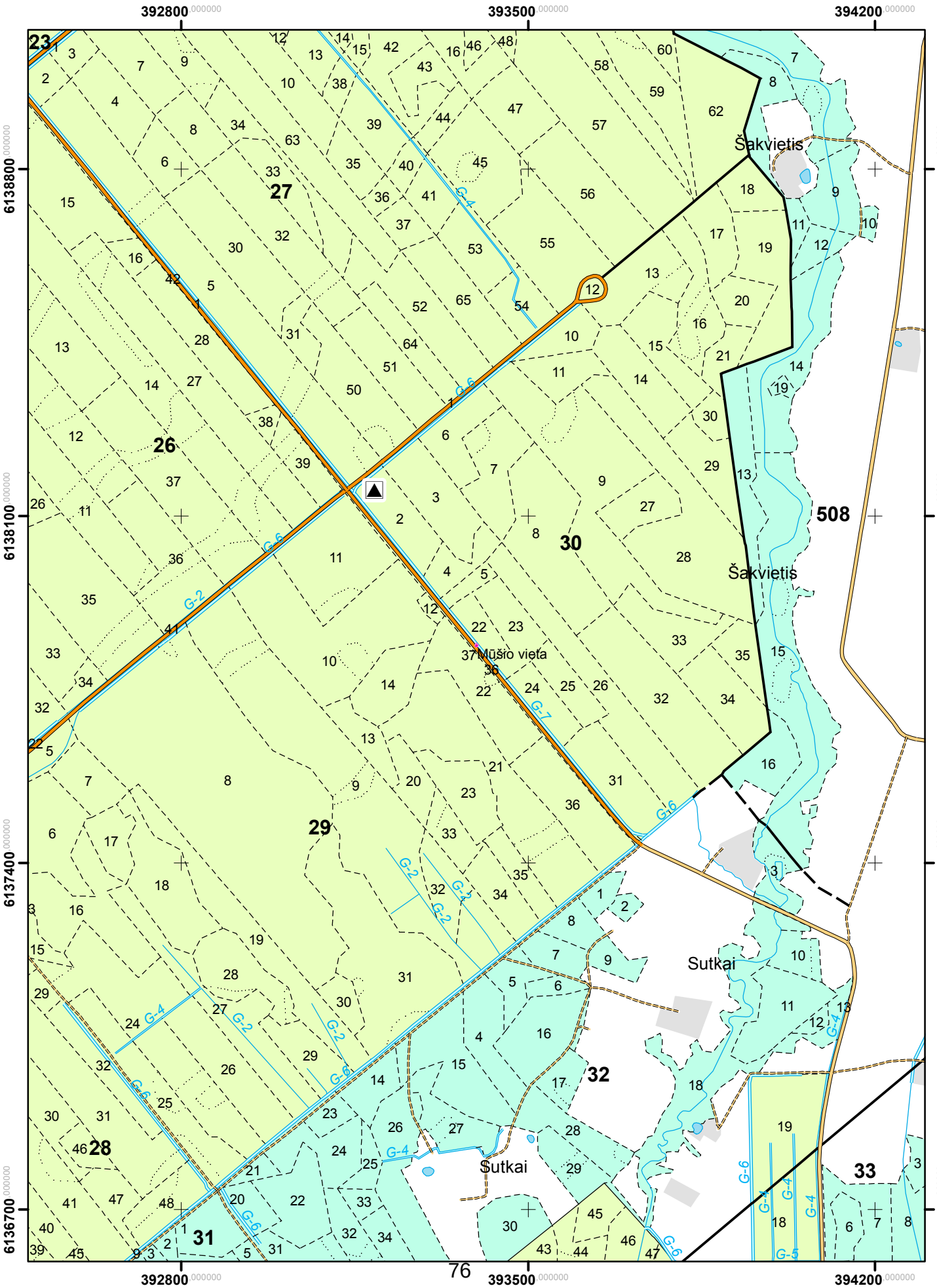

Pužiškės girininkija

M 1 : 10 000

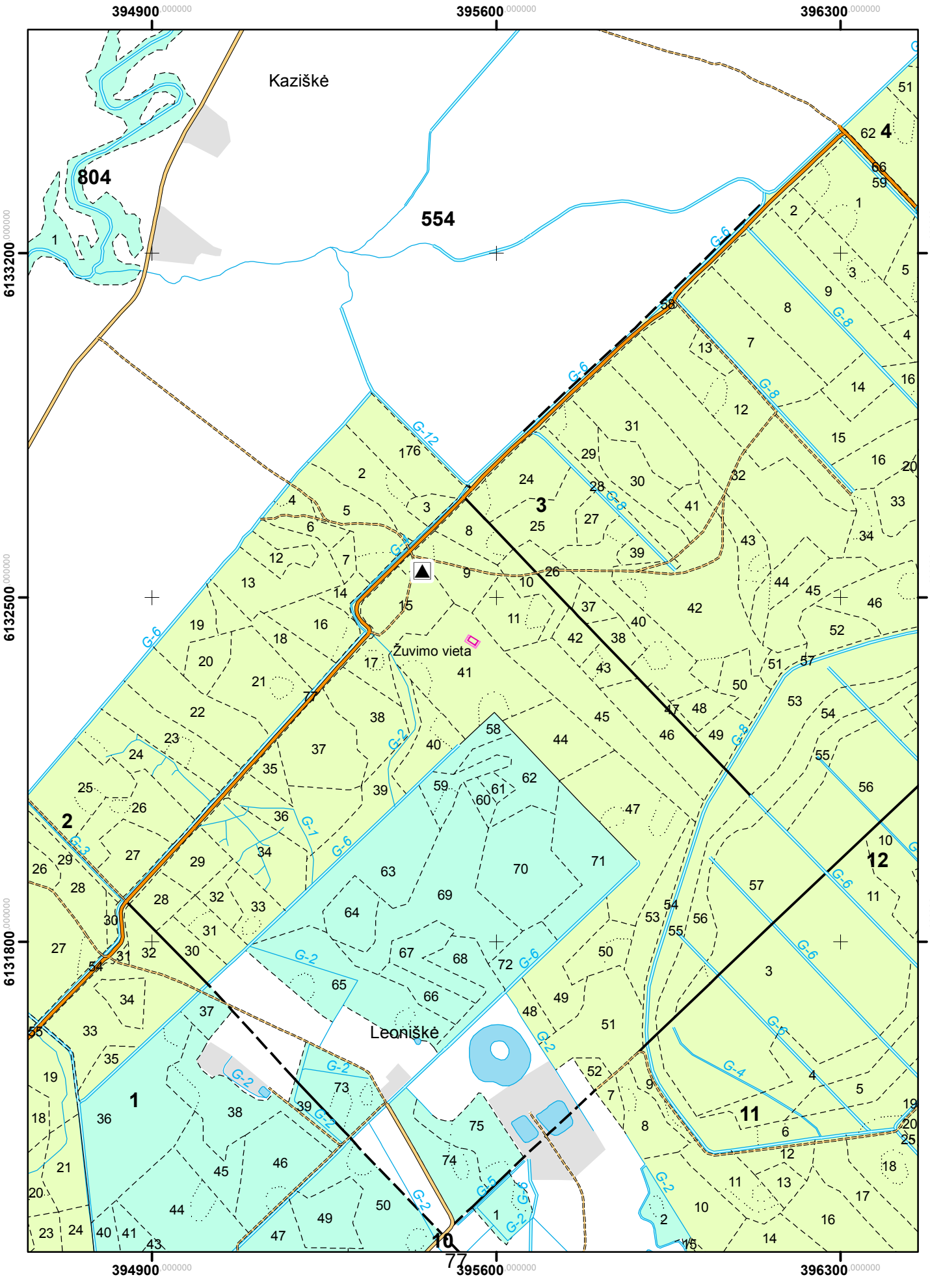

Batakių girininkija

M 1 : 10 000

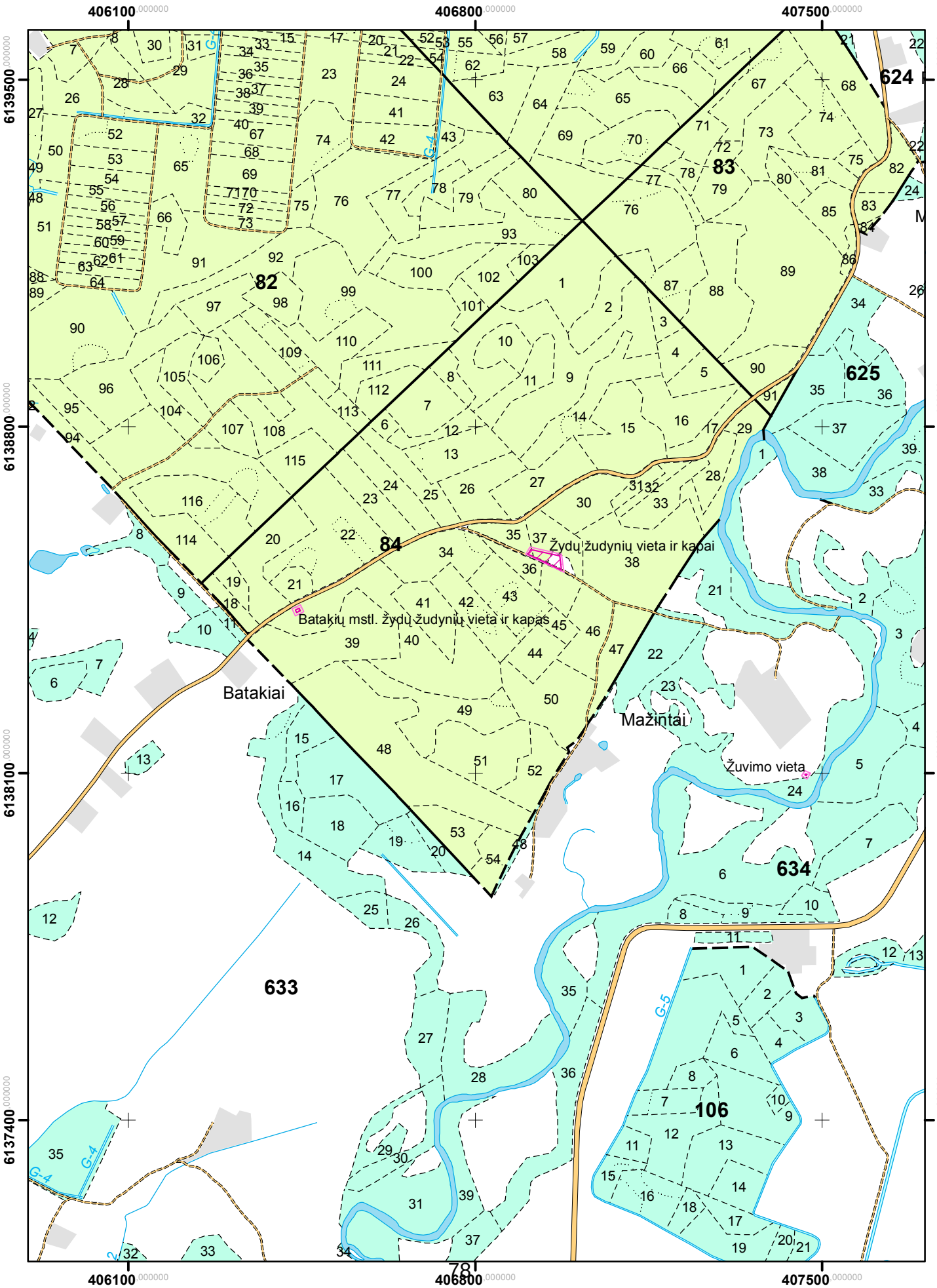

Batakių girininkija

M 1 : 10 000

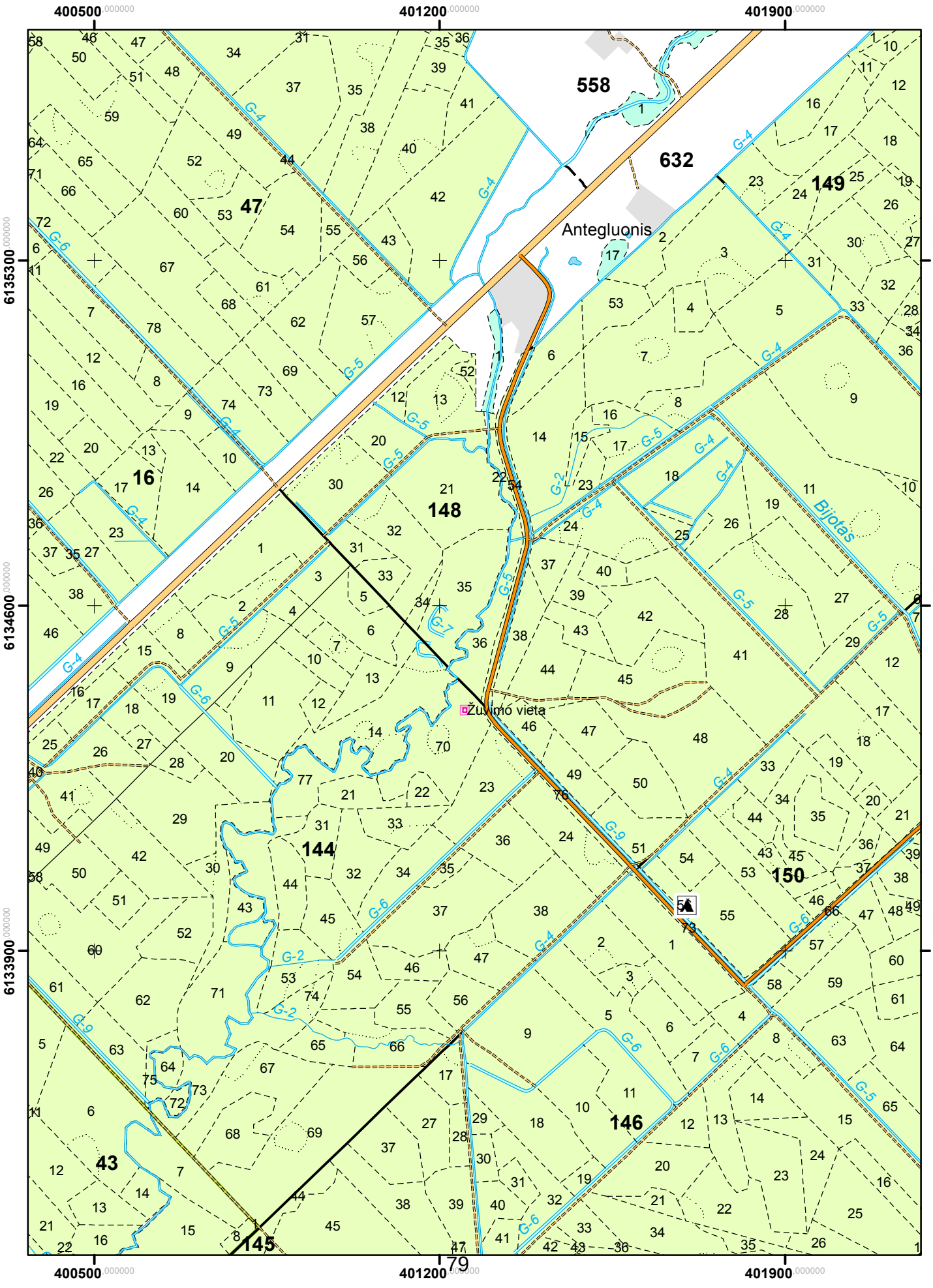

Tauragės girininkija

M 1 : 10 000

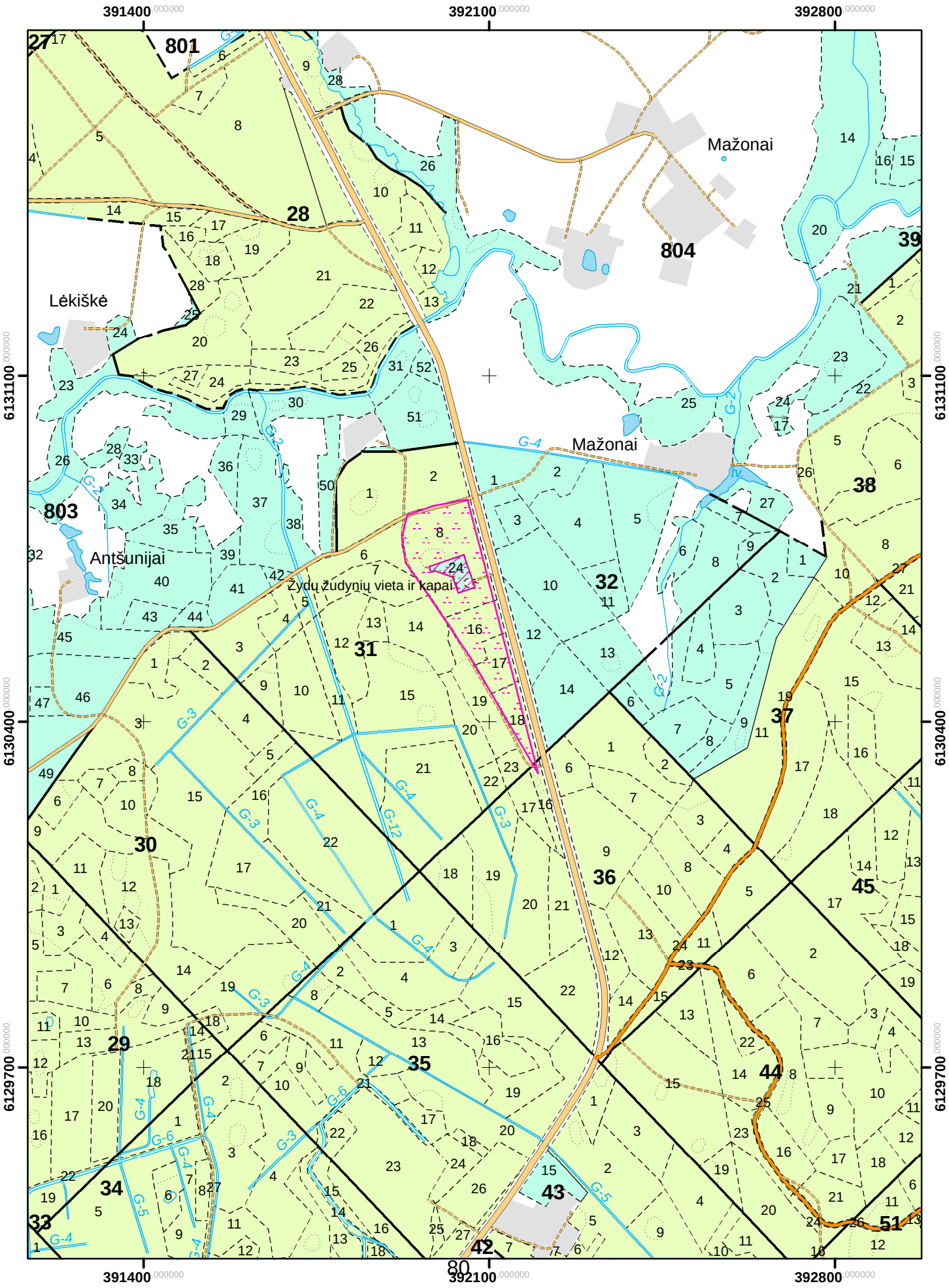

Šilinės girininkija

M 1 : 10 000

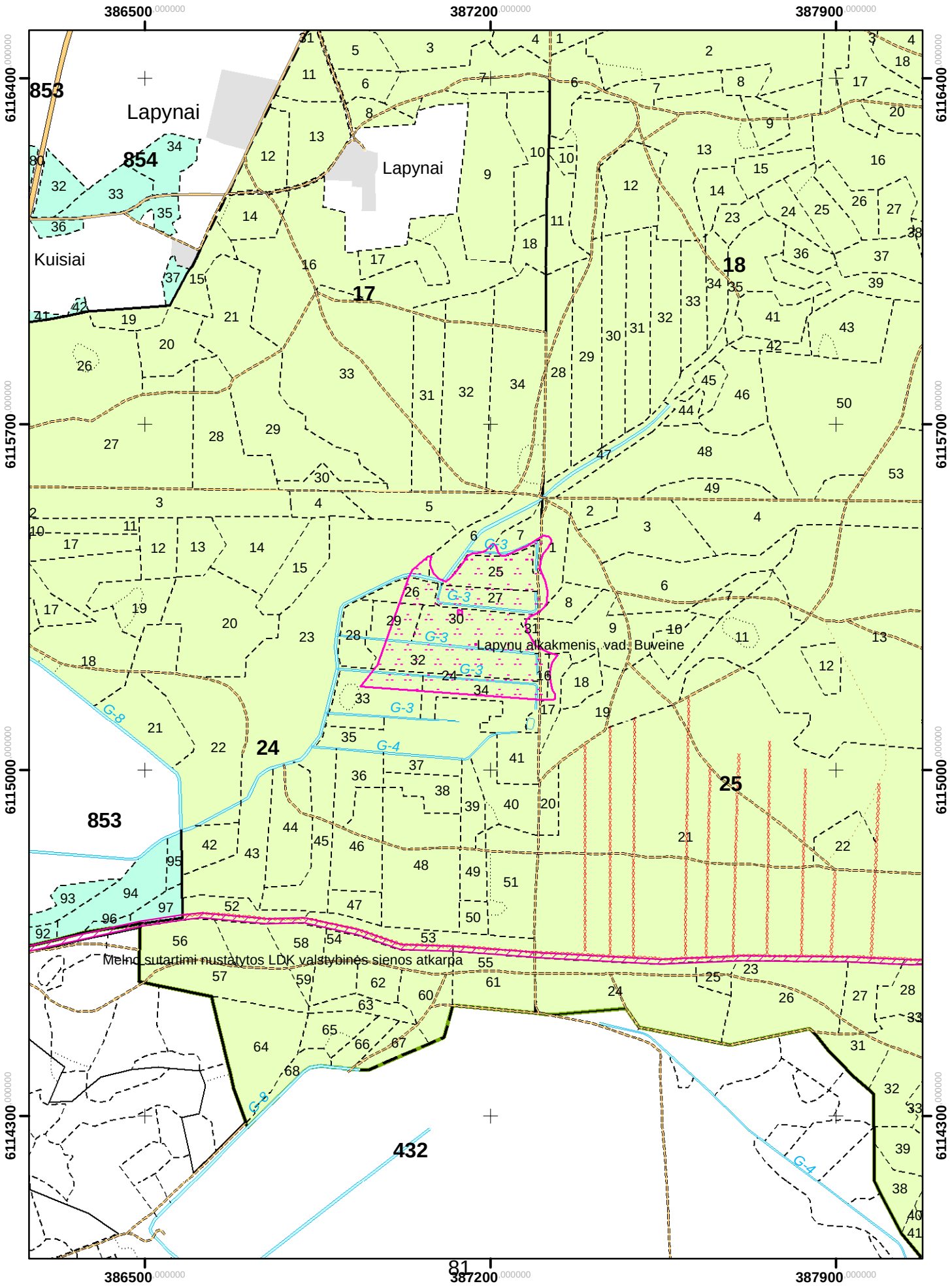

Šilinės girininkija

M 1 : 20 000

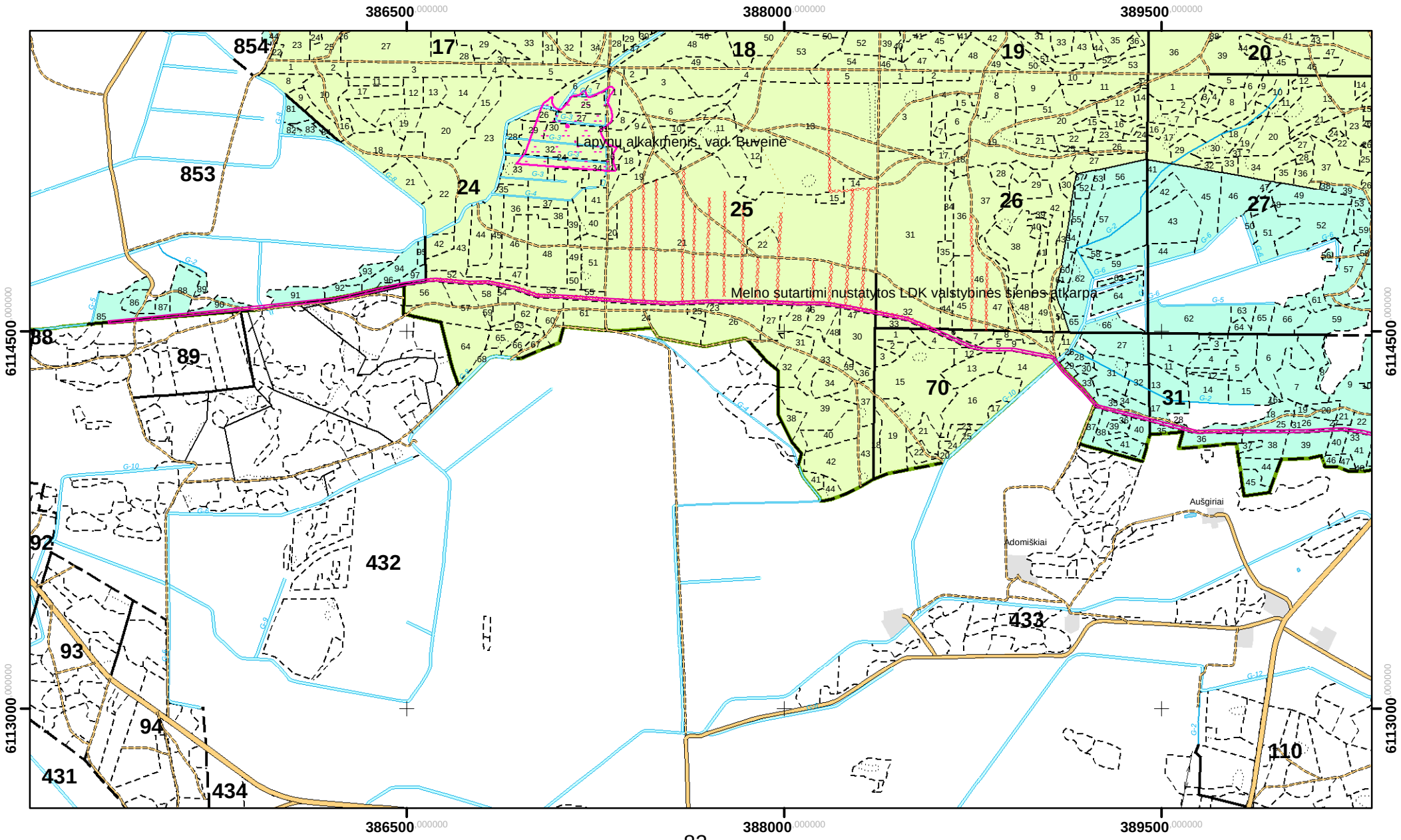

Šilinės girininkija

M 1 : 20 000

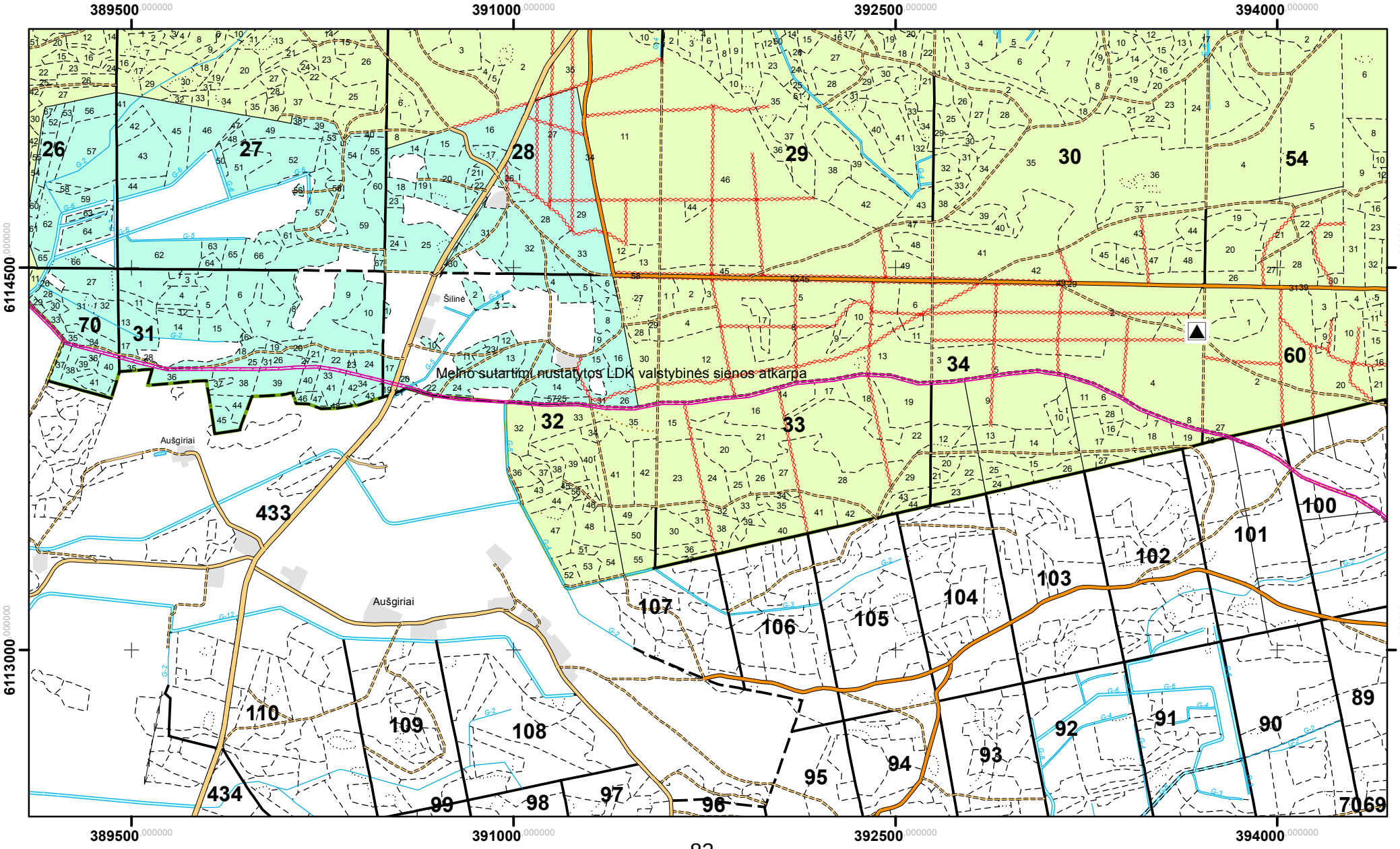

Šilinės girininkija

M 1 : 20 000

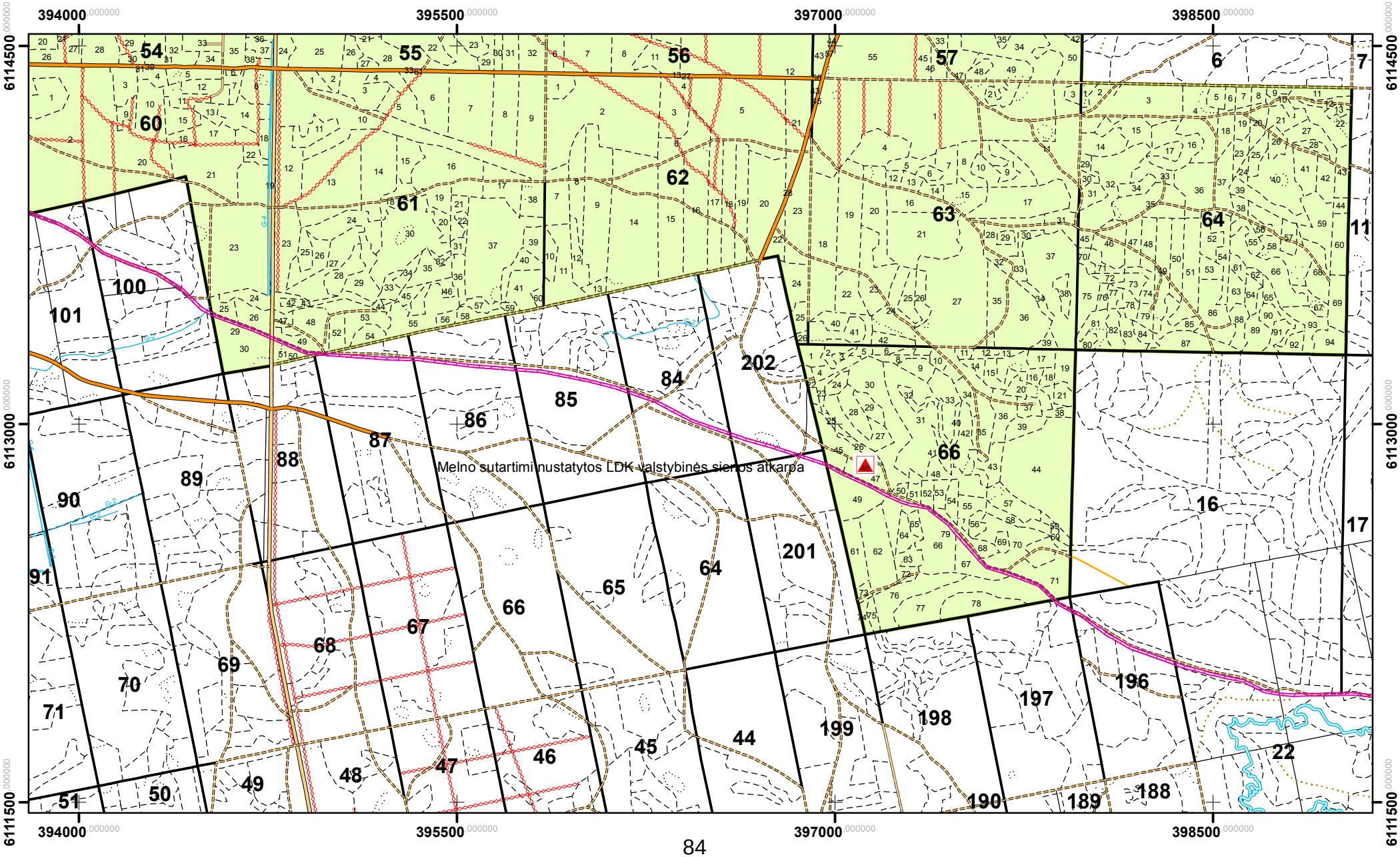

Eičių girininkija

M 1 : 20 000

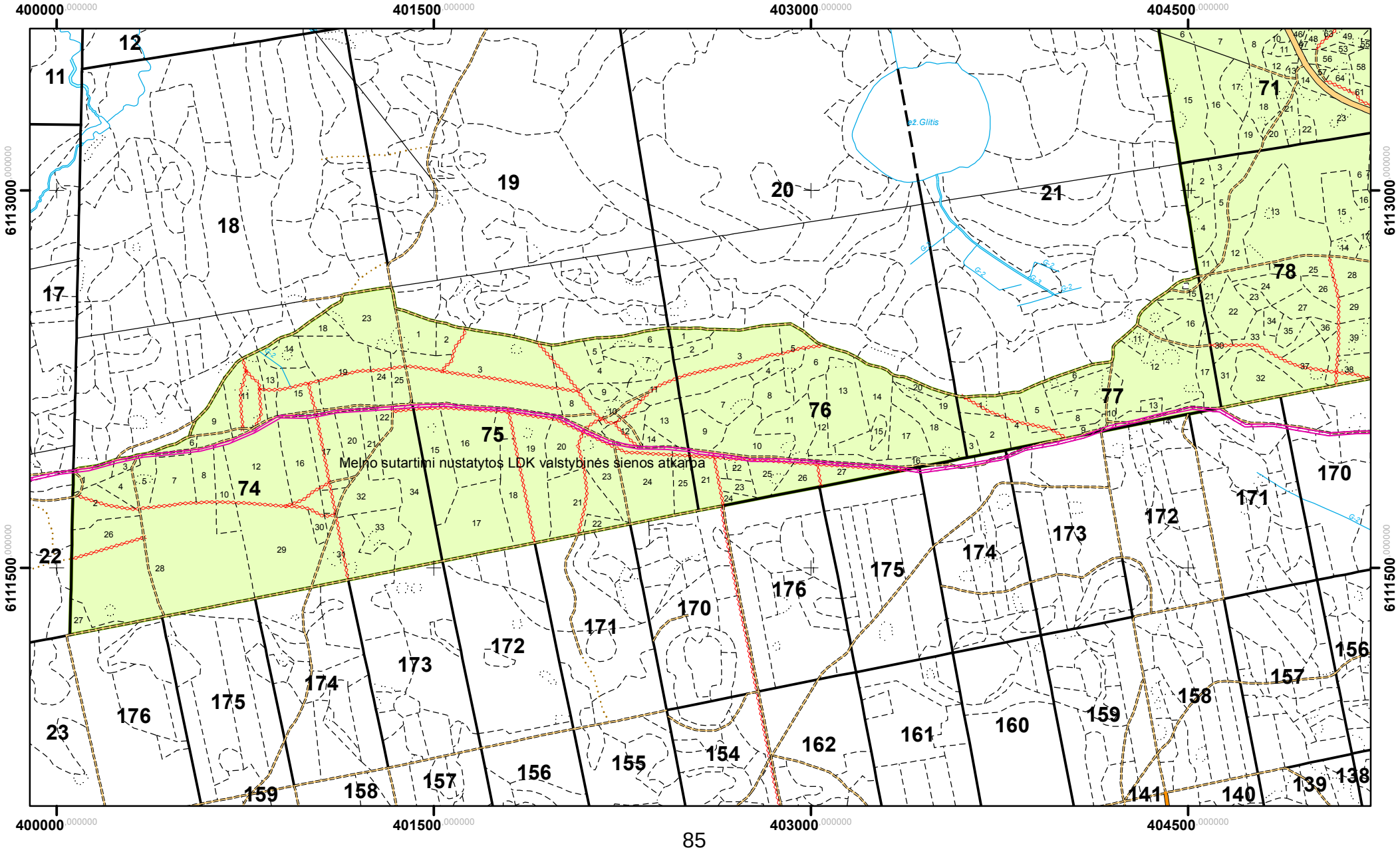

3 Priedas

Rekreacinės infrastruktūros išdėstymas

VĮ TAURAGĖS MIŠKŲ URĖDIJA
ŠILINĖS GIRININKIJA

PROJEKTUOJAMOS PAJŪRIO POILSIAVIETĖS IR REKREACINIO TAKO REKREACINĖS INFRASTRUKTŪROS IŠDĖSTYMO SCHEMA

M 1 : 2000

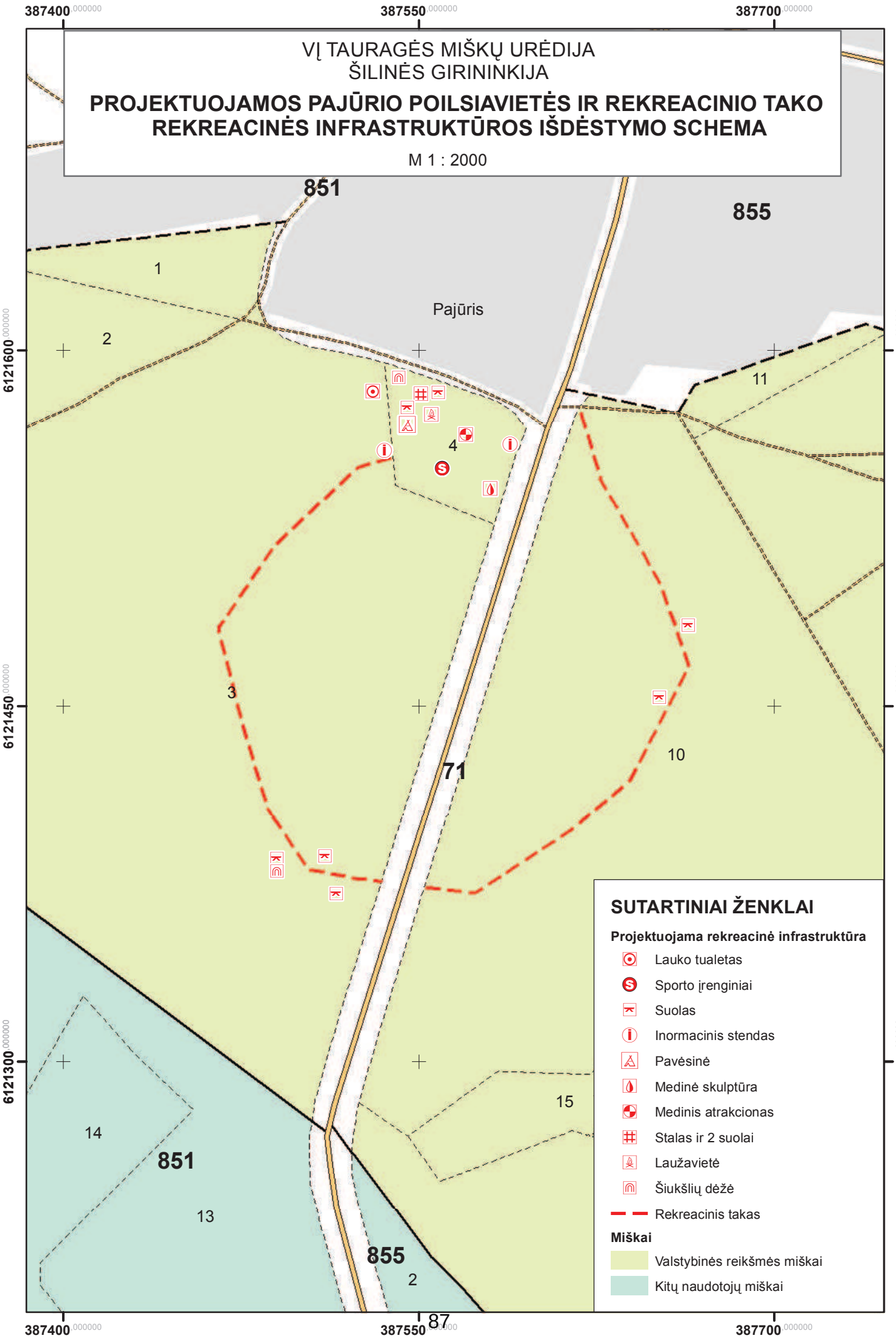

VĮ TAURAGĖS MIŠKŲ URĖDIJA
PUŽIŠKĖS GIRININKIJA

PROJEKTUOJAMO PAŽINTINIO TAKO REKREACINĖS INFRASTRUKTŪROS IŠDĖSTYMO SCHEMA

M 1 : 4000

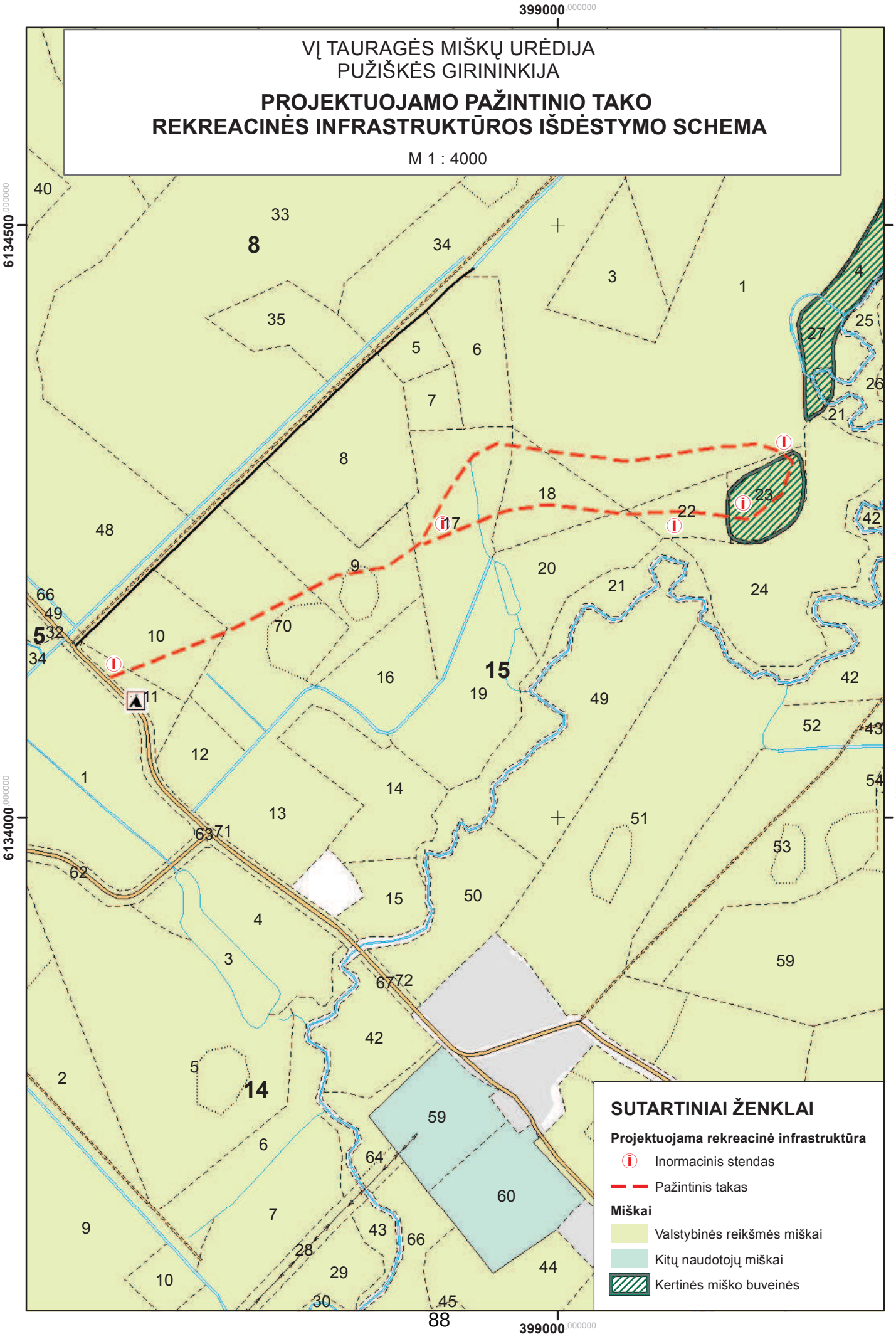

VĮ TAURAGĖS MIŠKŲ URĖDIJA
DABRUPINĖS GIRININKIJA

PROJEKTUOJAMO PAŽINTINIO TAKO REKREACINĖS INFRASTRUKTŪROS IŠDĖSTYMO SCHEMA

M 1 : 2000

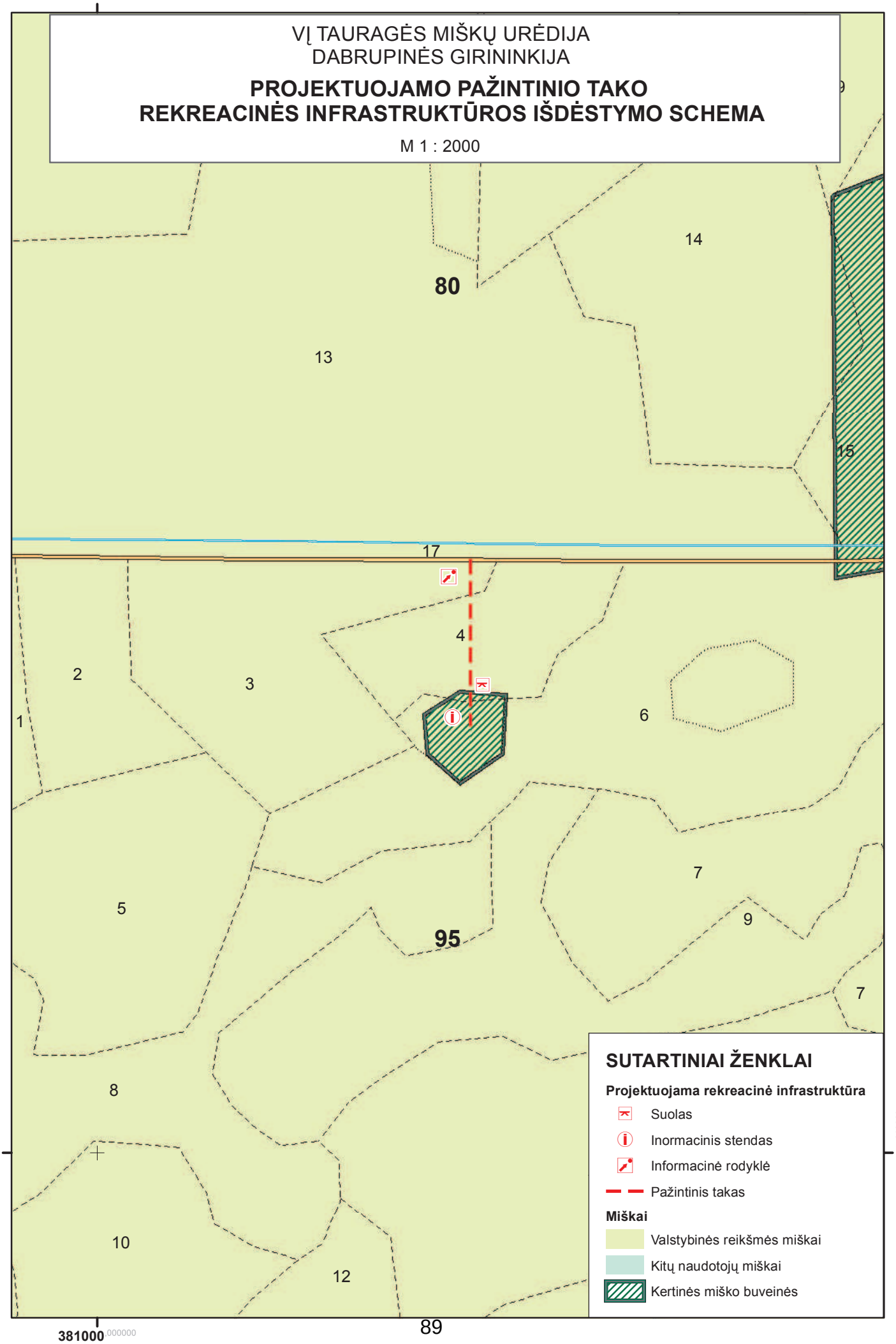

VĮ TAURAGĖS MIŠKŲ URĖDIJA
BALSKŲ GIRININKIJA

REKONSTRUOJAMO PAŽINTINIO TAKO IŠDĖSTYMO SCHEMA

M 1 : 10 000

